

MARCO BEDEA BIA JESUCRITODEBEMA MARCOBA BΛDA

Nañ cartara Marcoba b̄asia. Idjira judio Jerusaleñebema basica b̄la. Dji papaba deda Jerusaleñne erobasia (Hecho 12:12). Marcora Bernabe ume dji djabawarra basía (Colosa 4:10). Pauloda carebabadjia (2 Timoteo 4:11). Pauloba Bernabe bida Jesudebemada naãrã jaradiae wãsidade Marcora edesidaa (Hecho 12:25deba aba 13:13daa). Hecho cartade Marco trãra Juañ Marco b̄l̄ b̄la.

1 Pedro 5:13de Pedroba Marcora m̄l̄ warraada asia. Mañ b̄erã zocãrãmaarã Pedroba Jesudebemada n̄eb̄l̄l̄ b̄adada Marcoba cartade b̄asia. Mateoba, Luca bida ãdjiza cartada b̄l̄di naëna Marcoba b̄asica b̄la. Roma purude Pedro ume b̄aside djabarã judiorãẽ itea griego bedede b̄asia.

Marcoba naãrã b̄asia Juañba Jesu borocuedadebemada (1:1-11) idjaba diauruba Jesu m̄iã s̄enanebemada (1:12-13). Mañare b̄l̄ b̄la Jesuba Galilea druade o b̄adadebemada (1:14deba aba 9:50daa) idjaba Galileadeba Jerusaleñnaa wãb̄l̄l̄de jaradia b̄adadebemada (10:1-52). Eda b̄l̄ b̄la Jesuba ne ununaca o b̄adadebemada idjaba ãcõrẽba eberãrã pe erob̄l̄debema jaradia b̄adada. Jirũare b̄l̄ b̄la Jesura Jerusaleñne mãwãnanebemada (11:1neba aba 16:20daa).

Nañ cartade ebuða b̄la Jesura judiomina ãcl̄l̄ judiorãẽba biara ijãbadjidada idjira ãcõrẽba edr̄l̄ edabari diai jaraðada (7:24-30; 15:33-39). Jesura nañ eñũanaa zeẽ basía dji dromada bai carea ãteb̄l̄l̄ bia m̄iga bai carea (8:31; 10:42-45). Dadjirã itea nañ cr̄ichada waib̄la b̄la: “Ab̄alba m̄l̄da epr̄e quĩrã b̄l̄b̄l̄l̄, idjia o quĩrã b̄l̄ra

igarapeda bia mĩgai carea ʘaida ʘla. Maʘbe mʘra ẽpẽida ʘla.” (Marco 8:34)

Borocuebari Juaʘnebema

Mateo 3:1-12; Luca 3:1-9, 15-17; Juaʘ 1:19-28

¹⁻² Mʘa bedeada bia ʘcõrẽ Warra Jesucritodebemada ʘaya. Naãrã ʘcõrẽneba bedeabari Isaiãba nãwã ʘasia: Bedeada jarabarida mʘa ʘl na diabueya ʘl o jarimãrẽã.*

³ ʘberãda ẽjũã põãsa ewaraga ʘlde jĩgua bedeada ʘla: Ora jaridãdua dadjirã Boro bia edadãmãrẽã.

Ora idji itea jipa jaridãdua.†

⁴ Ara maʘ quĩrãca Borocuebari Juaʘda ẽjũã põãsa ewaraga ʘlde ẽberãrãa jaradia ʘesia adji cadjiruara igaradapeda ʘcõrẽmaa zedãmãrẽã. Idjia jarasia mãwã osidara ʘcõrẽba adji cadjiruara quĩrãdoaida. Maʘbe borocuefida ranlana abadjia. ⁵ Maʘne ẽberãrã Jerusaleʘnebemarãda, jũma Judea druadebemarã sida Juaʘmaa wãbadjidaa. Adjia cadjiruara opeadãda idji quĩrãpita ebuada jarabadjidaa. Maʘbe Juaʘba adjirãra Jordaʘ dode borocuebadjia.

⁶ Juaʘba jʘbarira cameyo cara oada basia. Idjia jʘ ʘl trãjʘbarira animarã e oada basia. Idjia adichichida cobadjia idjaba urrajõda jõbadjia. ⁷ Maʘne nãwã jaradiabadjia:

–Mʘ caidu aba zeya. Idjira mʘ cãyãbara dji dromaara ʘla. Maʘ bẽrã idjia jĩrũne jʘ ʘl ẽrãi carea mʘra bia ʘlã. ⁸ Wãrãda mʘa bãrãra baidoba borocuesia baribãrã idjiabãrã ʘcõrẽ Jaureda diaya.–‡

Juaʘba Jesu borocueda

Mateo 3:13-17; Luca 3:21-22

* 1:1-2 Malaquia 3:1. † 1:3 Isaiã 40:3. ‡ 1:8 ʘcõrẽ Jaureda diaya. Griego bedeade nãwã ʘl ʘla: “ʘcõrẽ Jaureba borocueya.”

⁹ Mañ ewaride Jesura Nazare purudeba Juañ ðamaa wāsia. Nazare purura Galilea druaðe ðla. Jesu wāsiede Juañba idjira Jordañ doðe borocuesia. ¹⁰ Jesura doeðalba drua wābɾɾaðe unusia bajāda ewabɾɾaðda. Mañne Ācōrē Jaurera puchirā quīrāca idji ĩɾɿ zebɾɾaðda unusia. ¹¹ Ācōrēba bajāneba eðaa nāwā beðeasia:

–Bɾa mñ Warra quīrīā ðlá. Bɾ carea mñra bio ðsriða ðla.–§

Diauruba Jesu mñ sēna
Mateo 4:1-11; Luca 4:1-13

¹² Mamaɾba Ācōrē Jaureba Jesura ējūā pōāsa ewaraga ðaðaa edesia. ¹³ Mama Jesura animarā cadjirua ðea tāēna cuarenta ewari ðasia. Satanaba idjira mñ sēsia Ācōrēda igarabi carea. Idjaba Ācōrē bajānebema nezocarāba idjira ne cobisidaa.

Jesuba jaradia ðeða
Mateo 4:12-17; Luca 4:14-15

¹⁴ Borocuebari Juañ preso beðacarea Jesura Galilea druaðaa wāpeða beða bia Ācōrēnebemada jaradiabadjia.*

¹⁵ Nāwā jarabadjia:

–Ewarira jūēsia. Ācōrēra bārā Boro bai carea zebɾɾa.† Bārāba cadjirua obadara igaraðapeða mañ beða biada ijānadia.–

Jesuba ðeða ðaribadarā trāna
Mateo 4:18-22; Luca 5:1-11

¹⁶ Jesura Galilea amene droma icawa nīne Simołda, dji djaba Andre siða unusia. Mañ ēberārāra ðeða beabadarā basía. Ādjira doeða ðeða ðari panasidaa. ¹⁷ Māwā panɾne Jesuba ādjía jarasia:

§ 1:11 Isaía 42:1. * 1:14 Beða bia Ācōrēnebema. Griego beðeade ἄκρα cartade ðá ðla: “Beða bia Ācōrēba pe eroðeðebema.” † 1:15 Daniel 2:44.

–Mā ume zedadua. Bārāba beda b̄aribada quĩrāca m̄la bārāa jaradiaya ēberārāda m̄lmaa enenamārēã.–

¹⁸ Ara maãda ādji beda b̄aribadara amenapeða Jesu ume wāsidaa.

¹⁹ Nocodaa wāb̄l̄l̄de Jesuba Santiagoda, dji djaba Juaã sida unusia. Ādjira Zebedeo warrarā basía. Ādjia jābade beda b̄aribada cōã beada ca panasidaa. ²⁰ Maãne Jesuba ādji sida tr̄lsia idji ume wānamārēã. Ara maãda Santiagoba, Juaã biða ādji zeza Zebedeora idji nezocarā ume jābade amenapeða Jesu ume wāsidaa.

Jesuba jai āyã j̄l̄retada

Luca 4:31-37

²¹ Ādjirāra Capernauĩ puruđaa wāsidaa. Maãbe ãnãũbada ewaride Jesura judiorā dji j̄l̄rebada deđaa wāpeða Ācōrē bedeadada jaradia b̄esia. ²² Jaradia b̄l̄de jūmarāba cawa cr̄chadaé basía. Judiorā ley jaradiabadarā quĩrāca jaradiaé basía. Āteb̄l̄l̄ bio cawa b̄l̄deba ebuđada jaradia b̄esia. ²³ Māwã pan̄l̄ne jai bara b̄l̄ ēberāda cawaéne nāwã j̄ḡua bedeasia:

²⁴ –¡Jesu Nazaredebema! ¿Cārē cārēã दौरa m̄ã sē b̄l̄? ¿Dai bié b̄l̄i carea zesica? M̄la cawa b̄la b̄l̄ra caida: ¡B̄l̄ra Ācōrēba diabueđaa!–

²⁵ Jesuba dji jaia nāwã jarasia:

–Chupeadua. Idji cacuađebemada ēd̄r̄l̄dua.–

²⁶ Ara maãda jaiba dji ēberāra wawabipeða, dji cābāyã b̄iapeða āyã wāsia. ²⁷ Maã b̄ērã jūma dji arima duanl̄rāba cawa cr̄chadaé basía. Āduba bedeadrua duanesidaa:

–¡Ache! Jesuba jaradia b̄l̄ra awara b̄la. Bio cawa b̄l̄deba ebuđada jaradiabaria. Idjia jarab̄l̄l̄ra jairã biða iã obadaa.–

²⁸ Maã carea jūma Galilea druade dārāéne Jesura tr̄l̄ b̄l̄ga b̄esia.

Jesuba Simoñ Pedro pãcõrẽ biabiða
Mateo 8:14-17; Luca 4:38-41

²⁹Judiorã dji jɾɾebada dedeba ēdrɾɾapeda Jesura, Santi-
 agora, Juañ sida Simoñ dedaa wãsidaa. Simoñ djaba Andre
 sida mama ðabadjia. ³⁰Mañne ãdjia Jesua jarasidaa Simoñ
 pãcõrẽda cɔwamiaba cɔðade ðada. ³¹Jesura idji ðamaa
 wãsia. Idji jɔwade jidapeða piradrɔ ðasia. Ara mañda
 cɔwamiara dugusia. Mañbe Simoñ pãcõrẽba ãdjira ne
 cobisia.

³²Queudacarea ēberãrãba cacua bié ðeada, jai bara ðea
 sida Jesumaa enesidaa. ³³Purura dji dede eða wãbadama
 powua nũmesia. ³⁴Mañne Jesuba cacua bié ðeara zocãrã
 biabisia idjaba jairã sida zocãrã ãyã jɾɾecuasia. Jairãba
 idjida cawa panana bẽrã Jesuba chupeabibadjia.

Galileade jaradia nĩbaða
Luca 4:42-44

³⁵Jesura ãsabodode piradrɔsia. Waði pãĩmaena ēberã
 neẽmaa ãcõrẽa iwidiðe wãsia. ³⁶Mañ carea Simoñba, idji
 ume panɔ biða Jesura jɾɾɔ panasidaa. ³⁷Idji unusidade
 jarasidaa:

–Jũmarãba bɔra jɾɾɔ duanɔ.–

³⁸Mañne Jesuba jarasia:

–Dewara puru ðeadaa wãnia mña jãma biða jaradiaida
 ðɔ bẽrã. Mñra mañ carea zesia.–

³⁹Mãwã jũma Galilea druaðe pɔrrɔa wãsia. Judiorã
 dji jɾɾebada deza jaradiabadjia. Idji wãbɔrɔma jaira ãyã
 jɾɾecuabadjia.

Jesuba aida bara ðɔ biabiða
Mateo 8:1-4; Luca 5:12-16

⁴⁰ Māwā ɓɓɓe ẽberā aida bara ɓɓɓa Jesumaa zesia. † Mañ ẽberāra chířaborođe cobepeda nāwā bedeã djuburiasia:

–Bɓa quĩrĩã ɓɓɓɓɓ, młra poya biabida ɓɓa.–

⁴¹ Jesuba mĩã djuburi ununa bẽrã idji jɓwada ãrã ɓɓɓɓɓɓe jarasia:

–Māwā o quĩrĩã ɓɓa. ¡Biadua!–

⁴² Jesu ara māwā bedeabɓɓɓe ẽberāra biasia. Dji aida ara abeda nẽbasia. ⁴³⁻⁴⁴ Mañne Jesuba idjía bio jarasia:

–Bɓ biadara ni abɓala jararãdua. Ātebɓɓɓ sacerdotemaa wãdua bɓra biasida unumãrẽã. Jãlbe Ācõrẽ quĩrãpita bia ɓei carea Moiseba jaradã quĩrãca ne diacuadua. § Māwā ẽberãrãba cawađia bɓra wãrãda biasida.–

Māwā jarapeđa Jesuba idjira wãbisia. ⁴⁵ Baribɓɓɓ dji ẽberãba Jesuba idji biabiãde bemada jũmarãa nẽbɓɓɓ wãsia. Mañ carea Jesura ni abɓal puruđe ebuđa nĩbaca basía. Ātebɓɓɓ jĩga nĩbabadjia ẽberãrã ɓeãdacamaa. Baribɓɓɓ ẽberãrã puruzabemada idjímãa wãbadjidaa.

2

Jesuba ẽberã cacua beu ɓɓ biabida

Mateo 9:1-8; Luca 5:17-26

¹⁻² Dãrãé ɓɓɓe Jesura wayacusa Capernauɓ puruđaa wãsia. Idjira diguidã ɓɓɓa cawasiãde ẽberãrãda zocãrã idjímãa powua nũmesia. Dera, dji edã wãbada sida pẽsua nũmesia. Mañne Jesuba Ācõrẽ Bẽdeara jaradia ɓasia. ³ Māwā ɓɓɓe ẽberãda quĩmãrẽ zesidaa. Mañrãba ẽberã cacua beu ɓɓɓa Jesumaa ede quĩrĩã panasidaa. ⁴ Baribɓɓɓ pẽsua nũmɓ bẽrã poya edeãé basía. Mañ carea de

† ^{1:40} Aidara Jesu ewaride wãrãda sãwã basida dadjirãba cawađe panla. Baribɓɓɓ judiorãmaarã abã Ācõrẽbɓɓ poya biabida ɓasia (Numero 12:9-12; 2 Reye 5:7). Mañ awara abã aida bã jidasira ãyã ɓeãde wãida ɓasia (Levitico 13:45-46). § ^{1:43-44} Levitico 14:1-32.

ãrã uria oðapeða dji cacua beu ðara dji clædeba eða ðasiða. ⁵ Jesuba unusia ãdjia wãrãda ãjã panlda dji cacua beu ðara poya biabida. Maã carea Jesuba dji cacua beu ða jarasia:

–Cũdra, bla cadjirua oðara mã quĩrãdoasia.–

⁶ Maãne judiorã ley jaradiabadarãda ãclrl arima chũpanasiða. Maãgãrãba crĩchasiða: ⁷ “¿Cãrẽ cãrẽã jãwã beða ð? ¿Ãcõrẽ quĩrãpita biẽ beða ð! Aða Ãcõrẽblã ãberãba cadjirua oðara poya quĩrãdoaya.”

⁸ ãdjia mãwã crĩcha duanlra Jesuba idji soðe abeða cawasia.* Maã bẽrã ãdjia jarasia:

–¿Cãrẽ cãrẽã jãwã crĩcha pan? ⁹ Bãrãmaarã ¿sããglda zareara ð? ¿Cadjirua oðara quĩrãdoayada aida wa naã ãberã cacua beu ðara piradrãbipeða idji clæda edabipeða nĩbabida? ¹⁰ Ãcõrẽba mã, Naã Djara Edaðara ðasia naã ãjũãne duanlba cadjirua obadara quĩrãdoamãrẽã. Maãra bãrãa unubiya.–

Ara mãda dji cacua beu ða mãwã jarasia:

¹¹ –Piradrãdua. Bl clæara edapeða diguidã wãdua.–

¹² Ara mãda dji cacua beu ðaðara pirabãripeða idji clæda edapeða jũmarã quĩrãpita ãdrã wãsia. Maã carea jũmarãba cawa crĩchadaẽ basia idjãba Ãcõrẽa bia beða duanesida. Mãwã jarasiða:

–¿Naã quĩrãca dadjirãba ununaca basia!–

Jesuba Levi trãna

Mateo 9:9-13; Luca 5:27-32

¹³ Mãwãnacarea Jesura wayacusa Galilea amene dro-manaa wãsia. Maãne ãberãrãda zocãrã idjimaã wãsiða. Idjia ãdjirã jaradiasia. ¹⁴ Wãblãrãde Jesuba Alpeo warra Levida unusia. Maã Levira Romanebema boro itea parata diabada deðe chũmasia. Jesuba idjã jarasia:

* ^{2:8} Soðe. Griego beðeade ð ða: “Jaurede.”

–Mã ume zedua.–

Ara maãda Levira piradrΛpeda Jesu ume wãsia.

¹⁵ Mãwãnacarea Jesura Levi dede ne co ðasia. Zocãrãba Jesura ëpëblda bërã ädjirã siða ne co chũmeasia: Jesu ume nĩbabadarãda, Romanebema boro itea parata jΛΛ pe-badarãda, judiorã ley igara ðea siða panasiðaa.† ¹⁶ Mãwã panΛne judiorã ley jaradiabadaba, pariseorã biða un-usiðaa Jesura Romanebema boro itea parata jΛΛ pe-badarã ume, judiorã ley igara ðea ume biða ne co ðlda. Maã carea pariseorãba Jesu ume nĩbabadarãa iwiðisiðaa:

–Bãrãa jaradiabarira ¿cãrë cãrëã cadjirua obadarã ume, parata jΛΛ pebadarã ume biða ne co ðΛ?–

¹⁷ Maã ürĩpeda Jesuba jarasia:

–Cacua bia ðeaba nëãrã diabarira jΛΛðacaa. Dji cacua bié ðeablΛΛ jΛΛbadaa. Mãra jipa ðea trãi carea zeé ðla, äteblΛΛ cadjirua obadarãda trã ðla Äcõrëmaa zedamãrëã.–

Ne coðaca ewariðebema

Mateo 9:14-17; Luca 5:33-34

¹⁸ Maã ewariðe Borocuebari Juaã ume nĩbabadarãba, pariseorã biða ne coðaca ewarida o panasiðaa. Mãwã panΛne dewararãda Jesumaa zedapeða iwiðisiðaa:

–Borocuebari Juaã ume nĩbabadarãba, pariseorã biða ne coðaca ewarira obadaa. BariblΛΛ bl ume nĩbabadarãba ¿sãwãërã oðaca?–

¹⁹ Jesuba panusia:

–Umaquĩrãba wërã edablΛΛde ¿caiba ne coðaca ewarida oi? Maã umaquĩrãra wadibida idjia eðodarã ume ðΛmisa ne coðaca ewarira oðaeã. ²⁰ BariblΛΛ ewari ðba dewara ëberãrãba idjira äyã edediã. Maã ewariðeblΛΛ idjia eðodarãba ne coðaca ewarira odiã.

† 2:15 Judiorã ley igara ðea. Griego bedede “cadjirua obadarã” ðΛ ðla.

²¹ Dadjirāba cacuade j̄lbada dji sore cōã ɸamaa wua djiwidida cajuada. Māwã odibara djiwidi cajuada erre-ɸaribara dji wua sorera waiɸlara cōāya. ²² Idjaba ni aɸaba uva ɸa djiwidira animarã e oda dji sorede tɸada. Māwã odibara aseabara de animarã e oda dji sorera cōāya. Mañbe uva ɸara, animarã e oda sida aduaya. Mañ carea uva ɸa djiwidira animarã e oda djiwidide tɸida panla.–†

Jesura ãnãubada ewari djibaria

Mateo 12:1-8; Luca 6:1-5

²³ ãnãubada ewaride Jesura eñũ trigo uɸade nĩbasia. Mañne idji ume nĩbabadarãba trigora tɸ eda nĩbasidaa. ²⁴ Mañ carea pariseorã ãdji caidũ zebadaba Jesua jarasidaa:

–¡Acɸdua! Ba ume nĩbabadarãba ¿cãrẽ cãrẽã ãnãubada ewaride ocara panla da o panla?–

²⁵ Jesuba ãdjia jarasia:

–Ewari aɸa Daviba, idji ume nĩbabadarã bida coɸira neé panasidaa. Jarra panasidade ¿sãwã osida?§ ²⁶ Abiata sacerdote dji droma ɸaside Davira ãcõrẽ dede eda wãpeda ãcõrẽ quĩrãpita ɸada pañda edasia.* Mañ pañra ¿ababe sacerdoterãba coɸida panasidaéca? Baribara Daviba copeɸa idji ume nĩbabadarãa diasia.–

²⁷ Mañbe Jesuba ãdjia jarasia:

–ãcõrẽba eberãra oé basia ãnãubada ewari wagaɸamãrẽã aɸebara ãnãubada ewarira ɸasia eberãrã ãnãunãmãrẽã. ²⁸ Mã, Nañ Djara Edaɸara ãnãubada ewari djibaria.–

† 2:22 Mañgladeba Jesuba cawabisia idji beɸeara ãdji drõenabema crĩcha ume ābaa jaradiacada. § 2:25 1 Samuel 21:1-6. * 2:26 Levitico 24:5-9.

3

Jesuba ãnãũbada ewaride ēberã biabida

Mateo 12:9-14; Luca 6:6-11

¹ Wayacusa Jesura judiorã dji jɿrebada dedaa wãsia. Mama ēberã jɿwa beu ɸɿda ɸasia. ² ãɿɿɿɿba Jesura aɿɿ panasidaa ãnãũbada ewaride maã ēberã biabi cawaya. Biabisira bié jaradida crĩcha panasidaa. ³ Maãne Jesuba ēberã jɿwa beu ɸɿɿa jarasia:

–Piradrɿpeda ēsi nũmane zedua.–

⁴ Maãbe Jesuba ãdjia iwiɿisia:

–¿ãnãũbada ewaride cãrẽda odida panɿ? ¿Biada wa cadjiruada? ¿Djãrã carebaida wa idu beubida?–

Baribrɿɿ ãdjirãra chupea panesidaa. ⁵ Maãne Jesura sopuasidaa ɿɿɿɿ zarea ɸea bẽrã. Quĩrũbideba ãdjirã aɿɿɿɿɿ dji jɿwa beu ɸɿɿa jarasia:

–Jɿwara jiradua.–

Mãwã jirabrɿɿɿ idji jɿwara abeda biasida. ⁶ Ara maãda pariseorãra ēdrɿɿpeda Herodeare ɸearãmaa wãsidada. ãdjirã ume Jesu beadi carea crĩcha jɿɿɿɿɿ.

Galilea amene droma icawa duanana

⁷ Maãbe Jesura idji ume nĩbabadarã sida Galilea amene dromanaa wãsidada. Mama Galilea druadebemarãda zocãrã idji caidũ nĩbasidaa.* ⁸ Jesuba ne ununacada o ɸɿda dewararã bida ũrĩsidada. Maã carea Judea druadebemarãda, Jerusaleã purudebemarãda, Idumea druadebemarãda, Jordaã do wa quĩrãrebemarãda, Tiro druadebemarãda, Sidoã druadebemarã sida Jesu ɸɿmaa wãsidada. ⁹⁻¹⁰ Idjia cacua bié ɸeada biabi ɸada bẽrã ēberãrãba

* ^{3:7} Griego bedede ãɿɿɿ cartade idjaba ɸɿ ɸɿa “Judeadebemarã sida.”

idji tãni carea powuabadjidãa. Idjira pësua eropandarã-namãrẽã Jesuba idji ume nĩbabadarãa jarasia jãbada enenamãrẽã.

¹¹ Èberã jai bara ðeaba Jesu unubãdãde idji quĩrãpita chĩrãborodẽ copanenapẽda jaiba ne wayaãdeba jĩgua jarabadjidãa:

–¡BΛra Ācõrẽ Warraa!–

¹² BaribΛrΛ Jesuba jairãa bio jarabadjia idjidẽbemada ebuda jararãnamãrẽã.

Jesuba ãberã doce edada

Mateo 10:1-4; Luca 6:12-16

¹³⁻¹⁴ Mãwãnacarea Jesura eyadaa wãpeda idjia quĩrãbΛrΛda idjimaa trãsia. Ādjirã zesidãde idjia doce edasia idji ume nĩbadãmãrẽã idjaba idji bedea jara nĩbadãmãrẽã. MaãgΛrãra Jesuba trã ðasia “mãa diabuedarã.”† ¹⁵ Jesuba ādjirãa ΛbΛda diasia cacua bié ðeara biabiãdamãrẽã idjaba jai sida ãyã jΛretãdamãrẽã. ¹⁶ Aba Simoã basía.‡ Jesuba idjira trã ðasia Pedro. ¹⁷ Maã awara Zebedeo warra Santiagoda, dji djaba Juaã sida edasia. Maã umébmara Jesuba trã ðasia Boanengerã. Maã trãba jara ðla “baa warrarã.” ¹⁸ NaãgΛrã sida edasia: Andre, Pelipe, Bartolomé, Mateo, Tomá, Alpeo warra Santiago, Tadeo, idjaba Simoã Cananeo.§ ¹⁹ Jesuba Juda Iscariote sida edasia. MaãgΛba idjira jidabisia.

Jesu bié jarapedada

Mateo 12:22-32; Luca 11:14-23; 12:10

† ^{3:13-14} MaãgΛrãra Jesuba trã ðasia “mãa diabuedarã.” Griego bedẽde ΛcΛrΛ cartãde maãra neéa. ‡ ^{3:16} Griego bedẽde ΛcΛrΛ cartãde idjaba nãwã ðΛ ðla: “NaãgΛrã doce panΛda edasia.” § ^{3:18} Simoã Cananeo. Luca 6:15de “Simoã Zelote” ðΛ ðla.

²⁰ Jesu diguidaa zeside ēberārāda zocārā powuasidaa. Maľba Jesura, idji ume nībabada sida poya ne cođaé basía. ²¹ Jesu djabarāba cawadapeda idjira edade wāsidaa. Ādjia crīcha panasidaa idjira quīrāé besida. ²² Bariblrl judiorā ley jaradiabadarā Jerusaleľ purudeba zepedadaba jarasidaa:

–Jāľ Jesura jairā boro Beelzebúdeba Ʌl bērā jāwā Ʌla. Idjia jaira āyā ľretabaria Beelzebúba maľ ʌłada diađa bērā.–

²³ Maľ ūrīpeda Jesuba ādjirā trľpeda ne jara Ʌdeba bedesia. Nāwā jarasia:

–Ĵsāwā Satanaba ara idjida āyā ľretai? ²⁴ AɅari drudebemarāda ara ādjiduɅa djō pananiblrl dārā pananaéa. ²⁵ Idjaba aɅari dede Ʌeada djō pananiblrl dārā pananaéa. ²⁶ Ara maľ quīrāca Satanada ara idji jairā ume djōpeda awara wāiblrl Ĵsāwā idjia poya Ʌlra dārā eroɅai? AɅeda jōya.

²⁷ Ēberā mēsra Ʌlda naārā ľl chūmlnaéblrl, Ĵsāwā idji dede eđa ne drlade wāni? ľl chūmlnadrl poya idji nebiara drladia.

²⁸ Wārā arada mļa bārāa jaraya: ēberārāba cadjirua obadara, bié bedebada sida Ācōrēba jūma poya quīrādoaya. ²⁹ Bariblrl aɅalɅa Ācōrē Jaureba ođada diauruba jāwā osiada aiblrl, Ācōrēba maľra quīrādoaeá. Maľ ēberāra ewariza bedede baya.–

³⁰ Jesuba māwā jarasia idjira jai bara Ʌlada apedada bērā.

Jesu ēberārā idjimaa zepedada

Mateo 12:46-50; Marco 3:21; Luca 8:19-21

³¹ Maľne Jesu djabarāda, dji papa sida jūenapeda Jesura dajadaareba trľbisidaa. ³² Maľbe ēberārā Jesuare chūmeaba idjia jarasidaa:

–Bλ papara, bλ djabarã sida dajadaare panλa.* ãdjia bλra jλrλ panλa.–

³³ Baribλrλ Jesuba jarasia:

–Bārāmaarã ¿cairāda mλ papa idjaba mλ djabarã?–

³⁴ Idji caita chūmeada acλpeða jarasia:

–Naλgλrāda mλ papaa idjaba mλ djabarāa. ³⁵ ãcōrēba quĩrĩã bλ o ðeadrλ mλ djabaa, mλ djabawērāa, idjaba mλ papaa.–

4

Pea poðadebema ne jara bλ

Mateo 13:1-9; Luca 8:4-8

¹ Wayacusa Jesuba ãcōrē beðeara amene droma icawa jaradia ðesia. Maλne ēberārāda zocārã idjima powua nūmesia. Maλ bērã jāba doeða ũmλne ðadopeða chūmesia. Èberārāra do icawa duanesiðaa. ² Maλbe Jesuba ne quĩrātanoa ne jara ðeðeba jaradisia. Nāwã jarasia:

³ –jŪrĩnadia! Èberāda ne poðe wāsia. ⁴ Māwã po nĩne ãcλrλ tara ode ðaecuasìa. Maλne ĩbanada zeseðapeða mĩcuasiðaa. ⁵ ãcλrλ tara ējũã mōgaraiða ðeðe ðaecuasìa. Dji egorora nāũcha bλ bērã maλ tara isabe tunusia. ⁶ Māwãmĩna besea jλwλrλãba purrubasia bio carra jidaé ðaða bērã. ⁷ Idjaba ãcλrλ tara ējũã rλliða ðeðe ðaecuasìa. Mama ðaecuaðara jλcara rλrλ bara ðλba bλrã quenasia. Maλba poya zauðaé basía. ⁸ Baribλrλ ãcλrλ tara ējũã biade ðaecuasìa. Maλgλra bio zausia. ãcλrλ cλmλba ara aride diasia, dewaraba waitabeara diasia, waabemaba waiðlara diasia.–*

⁹ Maλbe Jesuba jarasia:

* ^{3:32} Griego beðeade ãcλrλ cartade idjaba “bλ djabawērārã” bλ ðeðe. * ^{4:8} Griego beðeade nāwã bλa: “ãcλrλ cλmλba treinta diasia, dewaraba sesenta diasia, waabemaba cien diasia.”

–Dji cawara bara baba quĩrãcuíta ùrĩdua.–

Jesuba ;cãrẽ cãrẽã ne jara badeba jaradiasi?

Mateo 13:10-17; Luca 8:9-10

¹⁰ Èberãrã wãpedadacarea Jesu ume nĩbabadarã doce panba, dewara idjiare chũmea biã iwidiãidaa idjia ne jara badeba jaradiadabemada. ¹¹⁻¹² Jesuba panusia:

–Ãcõrẽba èberãrã pe erobadabemada jũmarãa cawabié bãmĩna bãrãa cawabi bala. Baribara dewarãa mla ne jara badeba bedeã bala ãdjirãba acã panãmĩna unurãnamãrẽã, idjaba ùrĩ panãmĩna cawarãnamãrẽã. Mãwã beadaẽbara Ãcõrẽmaa zedapeda ãdjia cadjirua obadara quĩrãdoacasia.–†

Pea podadabema Jesuba cawa jarada

Mateo 13:18-23; Luca 8:11-15

¹³ Mãne Jesuba ãdjia jarasia:

–;Bãrãba pea podadabema ne jara badeba jaradara cawadaẽca? Mãwãra dewarada jaraibara ;sãwã cawadi?
¹⁴ Ùrĩnãdua. Pea pobarira Ãcõrẽ bedeã jarabari quĩrãca bala. ¹⁵ Ta ode baedaba naãda jara bala: ãcãrã èberãrãba Ãcõrẽ bedeada ùrĩbadaa. Baribara Satanada zepeda mãl bedeã ãdji soã jũẽnara quĩrãdoabibaria. ¹⁶ Ta mõgaraiã bala èjũãne podaba naãda jara bala: ãcãrã èberãrãba Ãcõrẽ bedeã ùrĩnapeda bio bãsrãda edabadaa. ¹⁷ Baribara bio carra jidaẽ bea bãrã dãrã droadacaa. Ewari zarea zebãrãde wa Ãcõrẽ bedeã iã panã carea èberãrãba bié obdadã ãdjia iã panãra igarabadaa. ¹⁸ Ta èjũã ãrãida bade podaba naãda jara bala: ãcãrã èberãrãba Ãcõrẽ bedeã ùrĩbadaa. ¹⁹ Baribara ãdjirã sãwã bia beadiãdebemada jũmawãyã crĩchabadaa idjaba ne jũmada awuabadaa. Crĩchabadaa ne jũmada erobeãdibara, bãsrãda beãdãda. Jũma mãl

† 4:11-12 Isaia 6:9-10.

crīchaba bedea ādji sođe bedara blá beabaria. Mañ bēřā ādjira waridacaa. ²⁰ Bariblrl ta ējūā biade pođaba nałda jara ɓla: Ḷcrlɓa Ācōrē bedeara bia ūrīnapeđa ijābadaa. Mañbe Ḷcrlɓa ne biada ara aride obadaa, Ḷcrlɓa wait-abeara obadaa, idjaba Ḷcrlɓa waiɓlara obadaa.-†

Ībīrānebema ne jara ɓl
Mateo 5:15; Luca 8:16-18

²¹ Jesuba dewara ne jara ɓldeba jarasia:

-Dadjirāba ĩbīrāra coađapeđa ɓepedeco droma edre ɓlbadaca? Mēřā nūmlnacaa, āteblrl Ḷtl dji ɓlbadađe nūmlbadaa. § ²² Ara mañ quīrāca ne jūma ebuđa ɓlēra mēřā ɓeēa. Dadjia cawađae panlra Ācōrēba ebuđa cawabiya. ²³ Dji clwrlrl bara ɓlba quīrācuíta ūrīdua.-

²⁴ Mañ awara Jesuba jarasia:

-Māa jaradia ɓlra quīrācuítađua. Bārāba cawadi carea bio quīrācuítađiblrl Ācōrēba bārāa auđuara cawabiya. ²⁵ Aɓalba wārāda cawaiblrl, Ācōrēba auđuara cawabiya. Bariblrl adua ɓlba cawa ɓlda crīchaiblrl, idjia crīcha ɓl sida Ācōrēba jāřya.-

Néu sāvā waribariđebema ne jara ɓl

²⁶ Jesuba idjaba jarasia:

-Ācōrēba ēberārā pe eroɓlra aɓalba ne ta pođa quīrāca ɓla. ²⁷ Diamasi dji ēberā cāi ɓlmisa idjaba āsa zocai ɓlmisa dji tara quída buyapeđa waribaria. Dji pođaba cārēba waribi ɓlda cawacamīna māwābaria. ²⁸ Egorode ara iduɓa tunubaria. Naārā dji ɓlwrlrlada odjabaria. Mañbe dji clmlada zebaria. Idjaba dji clmlaba dji tada

† 4:20 Griego bedeadē nāwā ɓl ɓla: “Ḷcrlɓa treinta zaubadaa, Ḷcrlɓa sesenta zaubadaa, idjaba Ḷcrlɓa cien zaubadaa.”

§ 4:21 Mēřā nūmlnacaa. Griego bedeadē nāwā ɓl ɓla: “Clāa edre ɓlđacaa.”

diabaria. ²⁹ Mañbeblɾɾɾ dji tara waragabaria. Dji ewarira jũēna bēřā ēberāba necoba ewabaria.–

Mostaza tađebema ne jara ɅɅ

Mateo 13:31-32, 34-35; Luca 13:18-19

³⁰ Idjaba Jesuba jarasia:

–Ācōrēba ēberārā pe erobɾɾɾ ɿcārē quĩrāca ɅɅ? ɿSāɿgɿ ne jara ɅɅđeba mɿa cawa jarai? ³¹ Mostaza ta quĩrāca ɅɅ. Mañ mostaza tara jũma dadjia ubada cāyābara djubibiara quirua. ³² Baribɾɾɾ uđacarea dewara néu Ʌea cāyābara waiɅɅara waribaria. Dji jɿwatera waiɅɅa jedeguezoabaria. Mañ bēřā ĩbanara dji jɿwatede cūrāđɾɿ ɅɅma de ocuađe zebadaa.–

³³ Māwā ne jara ɅɅđeba Jesuba jaradiabdjia ēberārāba poya cawađida panɿ quĩrāca. ³⁴ Ababe ne jara ɅɅđeba āđjirāa bedēabadjia. Baribɾɾɿ idji ume nĩbabadarā āduba panɿne jũma cawa jarabadjia.

Jesuba nāũrā, amene droma sida tumabida

Mateo 8:23-27; Luca 8:22-25

³⁵ Mañ ewaride queubodode Jesuba idji ume nĩbabadarāa jarasia:

–ɿWa quĩrārē wānadrɿ!–

³⁶ Ara mañda ādjia ēberārā arima duanɿra amenapeda Jesura ara idji ɅɅ jābađe quĩrārā edesidaa. Dewara jāba sida ādji daucha wāsidaa. ³⁷ Māwā panɿne nāũrāda dji cābāyā puá nũmesia. Mañ bēřā baido bogozora jābađe eđa wā nũmesia. Jābara biru Ʌaebođo basía. ³⁸ Mañne Jesura jāba āđauare borocau cāĩ Ʌasia. Mañ carea idji ume nĩbabadarāba ĩrɿmanapeda nāwā jarasidaa:

–Jaradiabari, ɿɅɿmaarā dadjirā Ʌarruđida bia Ʌɿca?–

³⁹ Mañbe Jesura ĩta nũmepeda nāũrāra, baido bogozoa sida nāwā quēāsia:

–ɿChupeadua! ɿIpi Ʌedua!–

Ara maŕda nãũrãra ipi ðesia. Jũma tuma nũmesia.
⁴⁰ Mãwã ðlde Jesuba ãdjirãa jarasia:

–Bãrãra ¿sãwãẽrã ne waya panl? ¿Cãrẽ cãrẽã Ãcõrẽra
 ijãnaé panl?–

⁴¹ Bariblrl Jesuba oda carea ãdjirãra bio ne wayasidaa.
 Maŕ bãrã ãduða iwiðidrua duanesidaa:

–Naŕglra ¿caida jãwã ðl? Nãũrãba, baido bogozoa biða
 idji beðeara ijãbadaa.–

5

Jesuba jai zocãrã ãyã jlretada

Mateo 8:28-34; Luca 8:26-39

¹ Maŕbe amene droma chãnapeda Gerasa druade
 jũesidaa.* ² Jesura jãbadeba drua ðadoside cawaéne eberã
 jai bara ðlda idjimaa zesia. ³ Maŕ eberãra beuðarã
 tŕaribada uriade ðabadjia. Ni aþalba idjira royaðaca
 basía, carenaba jlðlda sida. ⁴ Þarima zocãrã idjira
 carenaba jirũ jlðbadjidamĩna, jlwa sida jlðbadjidamĩna
 aþeda jũma tlcuabadjia. Idjira ni aþalba royaðaca basía.
⁵ Diamasi, ãsa biða idjira bẽwãrã tŕaribada uriade, eyade
 biða ðia niðabadjia. Idjaba ara idji cacuara mõgaraba
 puobadjia. ⁶⁻⁷ Idjia tmlba Jesu unuside pira zesia. Jesu
 quĩrãpita chĩrãborode cobepeda jĩgua jarasia:

–Ãcõrẽ dji Dromaara ðl Warra, Jesu, ¿cãrẽ cãrẽã mŕra
 mĩã sẽ ðl? ¿Ãcõrẽ quĩrãpita wãrãneba jaradua bla mŕra
 bié ðlédal!–

⁸ Mãwã beðeasia Jesuba idjía nãwã jara ðada bãrã:

–Jai, naŕ eberã cacuadebemada ãyã wãdua!–

⁹ Maŕbe Jesuba dji jaia iwiðisia:

–¿Blra casa trŕ jarabada?–

Dji jaiba panusia:

* 5:1 Gerasa. Griego beðeade ãclrl cartade “Gadara” wa “Ger-
 gasa” ðl ðla.

–Mā trāra Cābana abadaa, dairāra cābana panl bērā.–

¹⁰ Mañne jaiba Jesua beċea djuburiasia mañ druadebemada āyā jaretarāmārēā. ¹¹ Māwā panlne ara caita ɓl eyaċe chinada zocārā ne co duanasidaa. ¹² Mañ carea dji jairāba Jesua nāwā beċea djuburiasidaa:

–Dairāra jālgarā china cacuaċe idu eċa wābidua.–

¹³ Mañne Jesuba iduaribisia. Ara mañda jairāra ēberā cacuaċebemada ēdracuadapeċa china cacuaċe eċa wāɓrɓsidaa. Baribɓrɓ eċa wānapaċa chinara pirapopaċa perawaċeba daiċu tēūcuasidaa. Mama abeċa jūma nāɓrɓ quinisidaa. Mañgarā chinara mil umé panasidaċa ɓla.

¹⁴ Mañ carea dji china acɓ pananara puruċaa pira wāsidaa. Ādji puruċebemarāa, dji puru caita ɓearāa biċa jai bara ɓadaċebemada jūma nēɓrɓsidaa. Mañ carea puruċebemarāba acɓċe zesesisidaa. ¹⁵⁻¹⁶ Jesu ɓlama jūēɓɓdaċe unusidaa jai zocārā eroɓaċara Jesu caita chūmɓda. Quirā ɓapeċa cacuaċe jāɓadara jā ɓasia. Mañ unupeċaċaba dewararāa nēɓrɓsidaa jai bara ɓaċara sāwāsida. China sāwāpeċaċa sida nēɓrɓsidaa. Jūmarāda bio ne waya duanesidaa. ¹⁷ Mañ carea ādjirāba Jesua beċea djuburiasidaa ādji druadebemada āyā wāmārēā.

¹⁸ Jesu jābaċe ɓadosiċe dji jai bara ɓaċaba beċea djuburiasia idji ume wāi carea. ¹⁹ Baribɓrɓ Jesuba idu wābié ɓasia. Āteɓrɓrɓ jarasia:

–Diguiċa wāpeċa ɓl ēberārāa jaradua Ācōrēba ɓl ume ne waiɓla oċada. Ādjia nēɓrɓɓdua sāwā idjia ɓra bio quirā djuburiasida.–

²⁰ Ara mañda jai eroɓaċara wāpeċa jūma Decapoli druade nēɓrɓɓɓdjia Jesuba idji ume ne waiɓla oċada. Mañ bērā jūmarāba cawa crīċaċaé ɓasia.

Jesuba wērācau biabiēda
Mateo 9:18-26; Luca 8:40-56

²¹ Jesu jēda jābaēde amene droma quīrārā chānacarea ēberārā zocārā idji ɛlmaa zesidaa. Mañ carea Jesura do icawa ɛesia. ²²⁻²³ Māwā ɛlaēde ēberā Jairo abadada zesia. Mañ Jairoa judiorā dji jɛrebada deēde dji boro basía. Mañne Jairoa Jesu caita jūēpeđa idji jīrū caita ɛarru cobepēđa nāwā beđe djaburiasia:

–Mā cauda jūācāyā nūmɛa. Bɛ jɛwara idji ɛrɛ ɛlaēde zedua biamārēā.–

²⁴ Ara mañda Jesura Jairo ume wāsia. Ēberārā zocārā Jesu ume wāɛɛda bērā pēsua nībasia. ²⁵ Mañne ēberārā tāēna wērā doce poa oamiaba jida ɛɛda nībasia. ²⁶ Mañ wērāba nēārā diabadarāa idji paratara jūma diaɛoada–amīna biaé basía. Zocārā nēārā diabadarāba idjira bia mīgabisidaa baribɛrɛ wetara wāsia. ²⁷⁻²⁸ Mañne Jesudebemada beđe paɛɛda ūrīpeđa ēberārā tāēna Jesu jēdaare caita wāsia. Nāwā crīchasia: “Idji cacuaēde jɛ ɛɛda tāibɛrɛ, mɛra biaya.” Ara mañda Jesu cacuaēde jɛ ɛɛra chupea tāsia. ²⁹ Tābɛrɛde idji oara tɛdrasia. Māwā cawasia idji cacua bié ɛaɛara biasida. ³⁰ Baribɛrɛ Jesuba cawasia idji ɛɛlaēdeba ɛɛɛda biasida. Mañ bērā jēda aɛɛpeđa iwīɛisia:

–Mā cacuaēde jɛ ɛɛra ɛcaiba tāsia?–

³¹ Mañne idji ume nībabadarāba jarasidaa:

–ɛSāwā iwīɛi ɛɛ caiba ɛra tāsida? Bɛa unu ɛɛa ēberārāba ɛra pēsua eropaɛda.–

³² Māwā jarabɛdamīna Jesuba jūmarāda ɛrɛrɛga aɛɛsia idji tānada cawai carea. ³³ Māwā ɛlaēde wērāra ne wayaaba ure nūmasia Jesudeba biaɛada cawa ɛɛ bērā. Mañbe Jesumaa zepēđa idji quīrāpita ɛarru cobepēđa jarasia:

–Māɛɛrɛ wārāda ɛra tāsia.–

³⁴ Mañ carea Jesuba idjía jarasia:

–Cau, wārāda biaida ijāna bēřā blra biasia. Necai wādua. Blra waa bia mīgaéa.–

³⁵ Jesu wadi bedeā b̄lde Jairo dedeba ḷcḷḷ zeḷapeḷa idjía jarasidaa:

–Bl caura jaidasia. ¿Cārēã jaradiabarira mĩã sēi?–

³⁶ Māwā jarabldara Jesuba quĩrācuítaé basía. Āteblḷḷ Jairoa jarasia:

–Ne wayarādua. Soḷeba ijādua.–

³⁷ Maḷbe Jesuba Pedroda, Santiagoda, Santiago djaba Juaḷ sida Jairo dedaa edesia. Waabemara idu wābié basía. ³⁸ Jairo dema jūēbldade Jesuba ūřisia ēberārāra bḷga aujĩã duanlda. ³⁹ Eḷa wāpeḷa Jesuba dji aujĩã duanla jarasia:

–¿Cārē cārēã jācua aujĩã duanḷ? Jāḷ wērācaura beué bḷa, āteblḷḷ cāi bḷa.–

⁴⁰ Maḷ carea ēberārāba idjimaā acḷapeḷa ipidařidaa. Baribḷḷḷ Jesuba jūmarāda ḷajadaa wābisía. Maḷbe idji ume nĩbabadarāda ūbea, dji wērācau zezada, dji papa sida eḷa edesia wērācau bḷpeḷadamaa. ⁴¹ Wērācau jḷwade jidapeḷa Jesuba jarasia:

–Talita cumi.– (Maḷ arameo bedeaba nāwā jara bḷa: “Cau zaque, mla bḷa jaraya: pirabaridua.”)

⁴² Ara maḷda wērācaura pirabaripeḷa nĩbade wāsía. Idjira doce poa bḷasia. Maḷḷḷdebemada jūmarāba cawa cřichaḷaé basía. ⁴³ Baribḷḷḷ Jesuba ādjía bio jarasia ni abala jararānamārēã. Idjaba jarasia wērācaura ne cobidamārēã.

6

Jesu Nazarede baḷa

Mateo 13:53-58; Luca 4:16-30

¹ Mamaḷba Jesura idji puruḷaa wāsía. Idji ume nĩbabadarā sida wāsidaa. ² Ānāũbada ewaride Jesuba judiorā dji jḷrebada dede Ācōrē bedeara jaradia bḷasia.

Mañne zocārã ùrĩ duanlba cawa crĩchađeé basía. Nãwã jara duanasíđaa:

-Ídjia ¿sãmaareba jãñ crĩcha cawaara edasi? ¿Caiba idjía necawaada diasí? ¿Sãwã ne ununacada poya oí? ³ ¿Ídjira de obariéca? ¿Maria warrada jãwã ðléca? ¿Ídji djabarãra Santiago, Jose, Juda idjaba Simoľéca? ¿Ídji djabawērãrã síđa dadjirã tãēna panľéca?-

Ádjirãba Jesura ijã quĩrĩãnaé basía. ⁴ Mañ bērã Jesuba jarasia:

-Ácōrēneba bedeabarida djārã druade wayabadaa, bariblrl ara idji druadebemarãba wayađacaa. Ídji puruba, idji dede panabada bíđa wayađacaa.-

⁵ Mama Jesuba ne ununacara poya oé basía. Añabe idji jlwara ľclrl cacua bié ðea ľrľ ðlblrldede biabisia. ⁶ Ídji purudebemarãba ijãnaé bađa bērã Jesuba cawa crĩchaé ðesia.

Jesuba doce edađarã diabueda

Mateo 10:5-15; Luca 9:1-6

Jesuba puru zaque ðeaza jaradia wãsia. ⁷ Mãwãnacarea idjia doce edađarãra ãbaa trľsia. Ádjirãa ľðlada diasia jaida ãyã jlretađamãrēã. Mañbe puru zaque ðeaza umé uméa diabuesia. ⁸ Ádji wãni naēna jarasia wãbldade ni cãrē síđa ederãnamãrēã. Ode codida, buchacada, parata síđa edeđié panlana asia. Bardona awa edeđida panlda jarasia. ⁹ Ídjaba jarasia zapato jľnida panlda bariblrl ádjia cacuade jľ panl awa edeđida panlda. ¹⁰ Mañ awara jarasia:

-Bãrã baridua purude jũēbldade abal dede ðeade wãniblrl mañ dede pananadua aba purudeba ēdrľbldadaa. ¹¹ Abal puruba bãrãda bia edaéblrl, ádjia bãrã bedeada ùrĩ quĩrĩãnaéblrl, mamalba ēdrľdadua. Ēdrľbldade egoro pora bãrã jĩrũ jāne ðlra jãrãpetadua.

Mañba cawabiya ãdjia Ñcõrẽ igara panl carea idjia cawa oida.*

¹² Ara mañda Jesu ume nĩbabadarãra wãsidãa. Wãbl-daza ëberãra jarabadjidãa ãdji cadjiruara igaraðapedã Ñcõrẽmaa zedamãrẽã. ¹³ Mañ awara jaira zocãrã ëberãrã cacuaðebemada ãyã jãrecuasidãa idjaba zocãrã cacua bié ðeara olivo dragaba pãrãbdade biabibadjidãa.†

Herodeba Jesuðebema ùrĩna

Mateo 14:1-12; Luca 9:7-9

¹⁴ Herodeda Galilea druaðebema ðoro basía.‡ Mañ Herodeba Jesura trã ðãga ðada ùrĩsia. Ñcãrãba Jesuðebemada nãwã jarabadjidãa:

–Borocuebari Juañda ãrẽbasia. Mañ bẽrã jũma ne ununacara poya o ðãa.–§

¹⁵ Dewararãba jarasidãa Jesura Ñcõrẽneba bedeabari Elíada. Dewararãba jarasidãa:

–Idjira Ñcõrẽneba bedeabaria dadji drõãenabema ewaride ðeada quĩrãca.–

¹⁶ Baribãrã Herodeba mãwã ùrĩpedã jarasia:

* ^{6:11} Griego *bedeade* Ñcãrã cartade nañ sida ðã ðã: “Wãrã arada mã jaraya: Ñcõrẽba cawa oi ewaride Sodoma, Gomorra puru cãyãbara mã purura wetara cawa oya.” Genesi 18:16ðeba ðã 19:29ðãa. † ^{6:13} Jesu ume nĩbabadarãba cacua bié ðeara olivo dragaba pãrãðãé basía biabidi carea. Ñtebãrã mãwã pãrãbdade cawabisidãa Ñcõrẽba ëberãrã biabi ðada (Santiago 5:14-15). Eðauðe olivo dragaba pãrãðãéne cacua bié ðeara biabisidãa (Hecho 3:1-10; 5:12-16; 9:32-35; 19:11-12). ‡ ^{6:14} Herode. Mañ Herodera Antipa trã jarabadjidãa. Ñcõrẽ Bedeade odja ðã Mateo 14:1-10ðe, Luca 3:19ðe, 9:7-9ðe, 13:31-33ðe, 23:6-12ðe biãa. Idji zezara “Herode dji Droma” abadjidãa (Mateo 2:1-23). § ^{6:14} Griego *bedeade* Ñcãrã cartade ðã ðã Herodebãrã mãwã jarasida.

–Maḷgḷra Juaḷa. Mḷa idjira oḷá tḷ beabisia baribḷḷ beuḷada ḷrēbasia.–

¹⁷⁻¹⁸ Herodeba Juaḷ beabidara nāwā ḷasia: Herodeba ara idji djaba Pelipe quimada edasia. Maḷ wērāra Herodía abadjidaa. Herodeba idji āyōrēra edada bērā Juaḷba jarabadjia: “ḷḷ djaba quimada eroḷacara ḷḷa.”* Maḷ carea Herodeba Juaḷra jidabipeḷa preso ḷḷbada dede carenaba jḷ ḷasia.

¹⁹ Maḷ awara Herodíaba Juaḷra quírāma ḷasia. Idjira beabi quírā ḷasia māwāmīna poya oé ḷasia. ²⁰ Dji boro Herodeba Juaḷra waya ḷasia idjaba cawa ḷasia Juaḷra ēberā jipa ḷḷda, Ācōrē itea ḷḷda. Maḷ carea Juaḷra idu bié obica basía. Herodeba Juaḷ beḷeara bia ūrībadjia baribḷḷ cawa crīchaé ḷesia.

²¹ Ewari aba Herodíaba cawasia sāwā Juaḷra beabida. Nāwā ḷasia: dji boro Herode toda ewari jūēside ne cobada waiḷḷada obisia. Idjiare ḷea dji dromarāda, dji djōbada bororāda, Galilea druaḷebema dji droma ḷea siḷa trḷbicuasias idji ume ne codamārēā. ²² Māwā ne co duanḷne Herodía cauda eḷa zepeda jūmarā quírāpita bairasia. Maḷba Herodera, idji ume ne co duanḷ siḷa bio ḷḷsrīdasidaa. Herodeba maḷ awērāa jarasia:

–ḷḷdjia quírāḷḷḷḷda mḷa iwiḷidua. Ara maḷda mḷa bḷa diaya.–

²³ Idjia wārāneba jarasia:

–ḷḷa mḷa iwiḷibḷḷḷḷda mḷa jūma diaya. Mḷa poya eroḷ siḷa ēsidra diaya.–

²⁴ Maḷne Herodía caura dajadaa wāpeḷa idji papaa nāwā iwiḷisia:

–Mḷa ¿cārēda iwiḷi?–

Maḷne dji papaba panusia:

* 6:17-18 Levitico 18:16.

–Borocuebari Juañ boroda iwídidua.–

²⁵ Dji caura Herodema isabe jēda wāpeḁa nāwā jarasia:

–Māa quĩrĩā ḁla ara nawena ḁla Borocuebari Juañ boroda māa epeḁeḁe diaida.–

²⁶ Māwā iwídiside Herodera bio sopuasía. Baribḁḁḁ idji ume ne co duanḁ quĩrĩpita wārāneba jarada bēḁā awēḁāba iwíḁida quĩḁāca o quĩḁāsia. ²⁷ Ara mañda Herodeba zarrada wābisía Juañ borora enemārēā. ²⁸ Mañ zarrara preso ḁḁbadamaa wāpeḁa Juañra oḁlá ḁḁsia. Idji borora epeḁeḁe enepeḁa Herodía caua diasía. Mañbe dji cauba dji papaa diasía.

²⁹ Juañ ume nĩbapeḁaḁaba mañ ũḁḁsíaḁe Juañ cacuara ḁḁḁe wānapēḁa ḁḁbaride edesíaḁa.

Jesuba miḁ juesuma auḁu ne cobigaḁa

Mateo 14:13-21; Luca 9:10-17; Juañ 6:1-4

³⁰ Māwānacarea Jesuba diabueḁarāra idji ume ābaa dji ḁḁresíaḁa. Āḁjia opeḁaḁara, jaradiapedaḁa síḁa Jesua jūma nēḁḁḁ panasíaḁa. ³¹ Māwā panḁne ēberārāra zocārā zesésíaḁa. Āḁjirā careba panḁba poya ne coḁaé basía. Mañ bēḁā Jesuba jarasia:

–Wānadḁḁ ēberā neémaa ḁnāūni carea.–

³² Ara mañda āḁuḁa jābaḁe wāsíaḁa ēberā neémaa.

³³ Baribḁḁḁ zocārāba āḁji wāḁḁḁara unusíaḁa. Mañne cawasíaḁa cairāda māwā wānada. Mañ bēḁā puruzabemarāda āḁji wāḁḁḁamaa jĩḁuḁa wānapēḁa āḁji na jūésíaḁa.

³⁴ Jesura jābaḁeḁa druḁa ḁadobḁḁḁe mañ ēberārā zocārā duanḁda unusía. Oveja dji wagabari neé queḁea quĩḁāca panḁ bēḁā Jesuba āḁjirāra mīā ḁjuburi unusía. Mañ carea āḁjirāa jaradia ḁesia.

³⁵ Queubodēḁe Jesu ume nĩbabadarāra idjimaḁa zedapeḁa jarasíaḁa:

–Nama ēberāra caita neéa. Mañ awara queubɿɿɿa.
³⁶ Ēberārāa jaradua de beamaa wa puru beadaa coðira
 nēdode wānamārēã. Ni cārē sida neé panɿa.–†

³⁷ Baribɿɿɿ Jesuba jarasia:

–Bārābɿɿɿ ne cobidada.–

Mañne ādjia jarasidaa:

–¿Cārēda daiba cobidi? ¿Bɿa quiĩã bɿca daiba jūma nañ
 ēberārā itea pañ nēdode wānida? Abalda berara poa aba
 trajaida bɿa mañ parata edai carea.–

³⁸ Mañne Jesuba iwidiisia:

–¿Dadjirāba pañda jūmasāwā eropanɿ? Aɿɿde
 wānadua.–

Ara mañda wāsidaa. Aɿɿdapeða ādjia jaraðe zesidaa:

–Pañda juesumabe idjaba bedada umébe eropanɿ.–

³⁹ Mañbe Jesuba jūmarāa jarasia pōājārā pāwārāne
 awara awara chūpanenamārēã. ⁴⁰ Ara mañda ãɿɿɿɿ cien,
 ãɿɿɿɿ cincuenta awara awara chūpanesidaa. ⁴¹ Jesuba
 pañ juesuma panɿa, beda umé panɿ sida idji jɿwade
 edapeða bajānaa aɿɿpeða Ācōrēa bia jarasia. Mañbe pañra
 cōrācuapeða idji ume nībabadarāa diasia jeðeçaðamārēã.
 Bēda umébema sida jeðeçaðamārēã diasia. ⁴² Mañbe
 jūmarāda ne coðapeða jāwūāsidaa. ⁴³ Pañ adubadara,
 beda adubada sida jɿɿɿ pesidaðe doce jamara birasidaa.
⁴⁴ Mama ne copeçaðara dji umaquiĩã awa mil juesuma
 panasidaa.

Jesu do ãrã nībada

Mateo 14:22-27; Juañ 6:16-21

⁴⁵ Māwānacarea Jesuba idji ume nībabadarāra jābade
 badoðisia idji na quiĩrā chānapeða Betsaidá puruðaa
 wānamārēã. Mañne idjira besia ēberārā diguiðaa wābigai
 carea. ⁴⁶ Jūmarāda wābigapeða eyaðaa Ācōrēa iwidiide

† ^{6:36} Ni cārē sida neé panɿa. Griego beðeade ãɿɿɿɿ cartade
 mañra neéa.

wāsia. ⁴⁷ Queuside Jesu ume nībabadarāra jābađe do quēsindra panasidaa. Mañne Jesura drua iduba basia. ⁴⁸ Idjia unusia ādjira dowiba poya wānaé panlda nāūrāda ādji nocoareba puá nūmλ bērā. Āsabođe Jesura do ĩrĭ nīda ādjirā caita wāyā wābλrλ basía. ⁴⁹⁻⁵⁰ Mañne jūmarāba idjira do ĩrĭ nīda unusidaa. Baribλrλ bēwārāda māwā łda crīchasidaa. Mañ carea bio dauperadapeda ne wayaaba biasidaa. Ara małda Jesuba jarasia:

–¡Sozarra beadadua! Młda jāwā łla. ¡Ne wayarānadua!–

⁵¹ Jesu jābađe badoside nāūrāra cābasia. Mañ bērā bio ne wayasidaa idjaba cawa crīchađeé panesidaa. ⁵² Jesuba paļ maārī łłdeba ēberārāra zocārā ne cobigadamīna ādjia wađibida idjidebemada cawađeé panasidaa. Abeđa poya cawađeé basía.

Jesuba Genesare druade cacua bié bea biabida
Mateo 14:34-36

⁵³ Chā wānada Genesare druade jūēnapeda doya wibarisidaa. ⁵⁴ Jābađeba drua badosidade mamabemarāba abeđa Jesura cawasidaa. ⁵⁵ Mañ carea puruza pira wāsidaa ādji cacua bié beara Jesumaa edeđamārēā. Ēberārāba Jesura sāma łda ūrīsidara dji cacua bié beara cłeđe ara edebadjidaa. ⁵⁶ Idji wābλrλza ēberārāba cacua bié quedeara ođe łbadjidaa. Puru zaquede, puru beđe, puru āi bida māwā obadjidaa. Mañne Jesua beđe djuburi-abadjidaa idjia cacuade jĭ łł ida tābimārēā. Idji tābłdara jūmaena biacuabadjidaa.

7

Jłwa sλgłbadadebema
Mateo 15:1-20

¹ Ewari aḅa pariseorāda, judiorā ley jaradiabadarā sida Jerusaleñ purudeba Jesumaa zesidaa. ² Mañ ēberārāba unusidaa ḶCΛΓΛ Jesu ume nībabadarāda jḷwa sḷgḷdaé ne co panḷda. Drōāenabemaba jḷwa sḷgḷbadaḅebema jaradiapedada quĩrāca oḅaé panḷ bērā ādjira bié jarasidaa.* (³ Pariseorāba, waabema judiorā biḅa jḷwara ḅarima zocārā sḷgḷbadaa drōāenabemaba jaradiapedada quĩrāca.† Māwā sḷgḷdaéḅḷḷ ne coḅacaa. ⁴ Idjaba ne nēdobuebadamaḷba diguidaa zedapeda drōāenabemaba jaradiapedada quĩrāca sḷgḷdaéḅḷḷ, ne coḅacaa. Mañ awara ādji sāūda, zocoda, cuguruda, cḷḅa sida quĩrācuíta sḷgḷbadaa.‡ Ne zocārā quĩrācuíta obadaa drōāenabemaba jaradiapedada ēpēni carea.) ⁵ Mañne pariseorāba, judiorā ley jaradiabadarā biḅa Jesua iwīdisidaa:

–ḅḷ ume nībabadarāba jḷwa mititia ne cobadaa. ¿Cārē cārēā dadji drōāenabemaba jaradiapedadara oḅaca?–

⁶ Jesuba panusia:

–Bārā dji biaca ḅearā, Ācōrēneba bedeabari Isafaba bārānebemada nāwā aride ḅḷsia:
Nañ puruba mḷa bia bedeabaria, baribḷḷ wārāda ādji
soḅeba mḷma crīchadacaa.

⁷ Ādji quĩrāḅe mḷa bia bedeabadaa.

Mḷ bedeā cāyābara ēberā crīchadrḷ jaradiabadaa.§

* 7:2 Ādjira bié jarasidaa. Griego bedeade ḶCΛΓΛ cartade mañra neéa. † 7:3 Levítico 22:4-8de sacerdoterā cuidida panḷnebemada ḅḷ ḅḷa, baribḷḷ Jesu ewaride pariseorāba jarabadjidaa jūmarāba māwā oḅida panḷda. ‡ 7:4 Cḷḅa. Mañba jaraé ḅḷa borobada āteḅḷḷ ādji ne coḅi carea chūmebadada. Griego bedeade ḶCΛΓΛ cartade mañra neéa.

§ 7:7 Isaía 29:13.

⁸ Ara mañ quiñāca Ācōrēba obi ʘa bedeara bārāba amabadaa drōāenabemarāba jaradiapedada ēpēni carea.–
*

⁹ Mañ awara Jesuba jarasia:

–Ara bārāba obadaēba Ācōrēba obi ʘa bedeara igarabadaa. ¹⁰ Moiseba nāwā jarasia: “ʘa zezada, ʘa papa siða wayadua.”[†] Nañ siða jarasia: “Bariduaba idji zezada wa idji papada bié jaraibara, mañgara beuida ʘa.”[‡] ¹¹⁻¹² Baribara bārāba dji zeza wa dji papa careba amaaba ababe nañda jarabadaa: “Jūma māa erōlara Ācōrēa diða bēra māa bara poya carebaéa.”[§] ¹³ Māwā bārā drōā naēnabemaba jaradiapedada ēpē panneba Ācōrē bedeara igarabadaa. Bārāba ne zocārā mañ quiñāca obadaa.–

¹⁴ Mañbe Jesuba ēberārā arima duanra jūma trāpeda nāwā jarasia:

–Jūmarāba mā bedeara ūrīnadia cawadāmārēā. ¹⁵ Dadjia cobadaba Ācōrē quiñāpita mititia ʘaca. Ātebara soēba ze ʘabara dadjira mititia ʘabaria. ¹⁶ Dji clwara bara ʘaba quiñācuia ūrīdua.–*

¹⁷ Mañbe Jesuba ēberārā arima duanra amepeda digu-
iēda wāsia. Mama idji ume nībabadarāba dadji mititia ʘabaridebemada iwīdisiēda. ¹⁸⁻¹⁹ Mañne Jesuba jarasia:

–¿Bārā biða waēi adua panca? Ūrīnadia: dadjia cobadaba Ācōrē quiñāpita mititia ʘaca, dadji soē eða wāé ʘa bēra. Ātebara biteda wāpeda dajadaa ēdrabaria.–

* ^{7:8} Griego bedeaēde ἄκρα cartae idjaba nāwā ʘá ʘa: “Bārāba zocoda, sã siða quiñācuia sagabadaa. Bārāba ne zocārā mañ quiñāca obadaa.” [†] ^{7:10} Exodo 20:12. [‡] ^{7:10} Exodo 21:17. [§] ^{7:11-12} Māa erōlara Ācōrēa diða. Griego bedeaēde ʘá ʘa: “Nañgara Corbañ.” * ^{7:16} Griego bedeaēde ἄκρα cartae mañ versículora neēa.

Māwā jara ɛlɛba Jesuba cawabisia ne jūma codira bia ɛlda. ²⁰ Maļbeɫɫ jarasia:

–Eɛalɫa ze ɛlɫa ɛberāra Ācōrē quiṛāpita mititia ɛlɫaria. ²¹⁻²² Crīcha cadjiruada, daunemaida, auɛua ɛaida, mīā beaida, ne drɫaida, jūma eroɫa quiṛīā ɛaida, ne cadjirua o ɛaida, djārā cūrūgaida, peraé oida, djārāba eroɫa carea bié ɛaida, ɛcarraare bié bedeaida, djārā cāyābara biara ɛlda crīchaida, idjaba crīcha neé ɛlca o ɛai siɛa ɛberā soɛɛba zebaria. ²³ Jūma maļ cadjirua eɛalɫa ze ɛlɫa ɛberāra Ācōrē quiṛāpita mititia ɛlɫaria.–

Jesuba wērācau biabiɛa

Mateo 15:21-28

²⁴ Jesura mamaɫba Tiro druadea wāpeɛa aɫal ɛberā deɛe ɛesia.† Idji sāma ɛlda ni aɫala cawabi quiṛīāé ɛasia. Māwāmīna cawasiɛaa. ²⁵ Maļ druade wērāda ɛasia. Idji caura jai bara ɛasia. Maļ wērāba Jesuɛɛbema ūṛiɛide idji ɛlmaa wāpeɛa idji jīrū caita chīrāborode cobesia. ²⁶ Maļne bedeɛa djuburiasia Jesuba jaira idji cau cacuaɛɛbemada āyā jɫretamārēā. Baribɫɫ wērāra judioé basía.‡ Siropenicia druadeɛbema basía. ²⁷ Maļ carea Jesuba idjía jarasia:

–Warrarāda na idu ne cobida ɛla. Bié ɛla warrarāba co panɫda jārīda usaa diai carea.–

²⁸ Maļne wērāba panusia:

–Bla jara ɛlra wārāa, mļ Boro, baribɫɫ warrarāba djico jurruzoabiɛada usaba mesa edre cobaria.–

²⁹ Maļ ūṛīpeɛa Jesuba jarasia:

–Bla māwā bia panuna bērā necai diguiɛaa wādua. Bɫ cau cacuaɛe ɛaɛa jaira āyā wāsia.–

† 7:24 Tiro. Griego bedeade ἄλλα cartade maļ awara “idjaba Sidoḷ” ɛl ɛla. ‡ 7:26 Judioé. Griego bedeade ɛl ɛla “griego.”

³⁰ Wērã idji dede jũeside idji caura cłade necai łada unusia. Dji jaira wãrãda ãyã wãsia.

Jesuba ěberã cłwłłł qui łł biabida

Mateo 15:29-31

³¹ Jesura Tiro druade ładada jęda wãsia. Sidoł druade jũene wãpeda Decapoli druareba Galilea amene dromanaa wãsia. ³² Mama ěberãrãba cłwłłł qui łada Jesumaa enesidaa. Mał ěberãra idjaba quĩrãme cara łasia. Ādjirãba Jesua bedeada djuburiasidaa idji jłwara mał ěberã łrł łłpeda biabimãręã. ³³ Ara małda Jesuba cłwłłł qui łłra jĩga edesia. Małbe idji jłwa jĩwĩnĩra dji ěberã cłwłłł uriaza berajusia. Mãwã opeda ara idji jłwa quełłde idosia. Ęberã quĩrãmene łbaba maãrĩ wara edasia. ³⁴ Małbe bajãnaa acłpeda łyãba drasoa łyãbapeda arameo bedeade jarasia: “jEpata!” Mał bedeaba jara łła “ogadłłdua.” ³⁵ Ara małda ěberã cłwłłłra ogadłłpeda bia ũrĩ łesia. Idji quĩrãmera biaada bęrã bia bedeada łesia.

³⁶ Jesuba Ādjirãa jarasia małnebemada ni łłala jararãnamãręã. Mãwãmĩna wetara nębłłłbadjidaa. ³⁷ Dji arima panłba bio cawa crĩchadaę panesidaa. Nãwã jarasidaa:

–Jesuba ne jũmada bia o łła. cłwłłł qui łłra ũrĩbilaria, quĩrãme cara łłra bedeabilaria.–

8

Jesuba mil quĩmãrę ěberãrã ne cobida

Mateo 15:32-39

¹ Mał ewaride wayacusa ěberãrãra Jesuma zocãrã powuasidaa. Ādjirãba codira neę panesidaa. Mał bęrã Jesuba idji ume nĩbabadarãra trłpeda jarasia:

² –Młla nał ěberãrãra mĩã djuburi unu łła. Mł ume duanłda ewari ũbea babłłla. Ādjia codi carea eropanana

jōsia. ³ Mļa ādjirāra ne cođaé diguidaa wābigaibλλ, ota cacua norrabaridīa. ḶCλλ wārāda tλmλba ze panλa.–

⁴ Idji ume nībabadarāba iwīdisīdaa:

–Nama ēberā neéma ŷsāma jāḷ ēberārā itea cođira edadi?–

⁵ Maḷne Jesuba iwīdisīa:

–ŷBārāba paḷda jūmasāwā eropanλ?–

Ādjia panusīdaa:

–Sietebe.–

⁶ Maḷbe Jesuba ēberārāra jūma egode chūmebicuasīa. Maḷ siete paḷra idji jλwade edapeđa Ācōrēa bia ḷλada asia. Maḷbe paḷra cōrācuapeđa idji ume nībabadarāa diasīa jedecadamārēā. Ara maḷda jedecasiđaa. ⁷ Idjāba ḷeda zaqueda zocārēēbe eropanasīdaa. Jesuba maḷ carea Ācōrēa bia jarapeđa ēberārāa jedecabisīa. ⁸ Ara maḷda jūmarāba cođapeđa jāwūācuasiđaa. Dji ađubada jλλ pesīdade siete jamara birasiđaa. ⁹ Mama ne copeđadara mil quīmārē duanasīđaca ḷλa. Māwānacarea Jesuba ēberārāra wābigasīa. ¹⁰ Maḷbe idjira, idji ume nībabadarā sīda jābade ḷadođepeđa Dalmanuta druadaa wāsīdaa.

Pariseorāba Jesua ne ununaca obi panana

Mateo 16:1-4; Luca 12:54-56

¹¹ Maḷ ewarīde pariseorāda zedapeđa Jesu ume ijara panasiđaa. Ādjia cawa quīrīā panasiđaa idjira wārāda bajāneba ze ḷλ cawaya. Maḷ bērā ādjia Jesua iwīdisīdaa ne ununacada omārēā. ¹² Ādjia māwā mīā sē panλ bērā Jesura ḷyāba drasoā ḷyābapeđa jarasīa:

–Idībema ēberārāba ŷcārē cārēā ne ununacada unu quīrīā panλ? Wārā arada mļa jaraya: mḷra Ācōrēneba ze ḷλda cawađamārēā mļa ne ununacada oēa.–

¹³ Māwã jarapeda pariseorãra amesia. Jesura idji ume nĩbabadarã sida jãbađe badosidaa wayacusa amene droma quĩrãrã chãni carea.

Pariseorã harina ësãbibari

Mateo 16:5-12

¹⁴ Mañ chã wãbɔdɔde Jesu ume nĩbabadarãba cawasiɔdaa paɔda quĩrãdoasiɔdaa. Jãbađe paɔda ababe eropansiɔdaa.

¹⁵ Mañne Jesuba jarasia:

–Pariseorã harina ësãbibarida, Herodeɔde sida quĩrãcuitaɔdaa.–

¹⁶ Jesu ume nĩbabadarãra ãduba nãwã bedeasiɔdaa:

–Idjia mãwã jarasia dadjirãba paɔda enepedaɔde bẽrã.–

¹⁷ Jesuba cawa basia cãrẽnebemada beɔda panɔda. Mañ carea jarasia:

–¿Cãrẽ cãrẽã paɔra neéana a panɔ? ¿Mãa oɔara bãrãba unusiɔamĩna cawadaé basica? ¿Abeɔda poya cawadaéca? ¿Adua panɔca mãra caida? ¹⁸ ¿Bãrãra dau bara beamĩna ununacaca? ¿Cɔwɔɔɔɔ bara beamĩna ùrĩnacaca? Mãa oɔara ¿quĩrãdoasiɔca? ¹⁹ Mãa paɔ juesumaneba eberãrã mil juesuma ne cobigaɔacarea bãrãba dji aɔubaɔa jɔɔɔ pesiɔdaɔe ¿jamara jũmasãwã birasiɔda?–

Ãdjirãba panusiɔdaa:

–Doce.–

²⁰ Jesuba jarasia:

–Idjaba mãa siete paɔba eberãrã mil quĩmãrẽ ne cobigaɔacarea bãrãba dji aɔubaɔa jɔɔɔ pesiɔdaɔe ¿jamara jũmasãwã birasiɔda?–

Ãdjirãba panusiɔdaa:

–Siete.–

²¹ Mañbe Jesuba ãdjirãa iwiɔisia:

–¿Sãwãerã bãrãba waɔibiɔa cawadaé?–

Jesuba eberã dauberrea ɔɔ biabiɔa

²² Betsaidá purude jũēsidade ãcɽɽɽba ēberã dauberrea ɸɽda Jesuma enenapeɽa beɽea djuburiasidaa biabimãrẽã. ²³ Jesuba maã dauberrea ɸɽra jɽwade jidapeɽa puru ãyã edesia. Maãbe dji ēberã daude idosia. Idji jɽwara ãrã ɸɽpeɽa iwiɽisia unubɽɽ cawaya. ²⁴ Maãne ēberãba acɽpeɽa jarasia:

–Mãa ēberãrãda unu ɸɽa baribɽɽ bacuru quĩrãca nĩnada unu ɸɽa.–

²⁵ Jesuba wayacusa idji jɽwara ēberã dau ãrã ɸɽsia. Maãne ēberãba bio unu ɸesia idji daura biaɽa bẽrã. Tɽɽɽ ne jũmada ẽsã unu ɸesia. ²⁶ Jesuba idjía nãwã jarasia:

–Diguiɽaa wãɽɽɽɽe purude eɽa wãrãdua. Mãa oɽara ni aɸɽa jararãdua.–*

Pedroba Jesudebema jarada

Mateo 16:13-20; Luca 9:18-21

²⁷ Mãwãnacarea Jesura idji ume nĩbabadarã siɽa Cesarea-Pilipo druade puru zaque ɸeaza ɽɽɽɽe wãsiɽaa. Oɽe nĩnane Jesuba idji ume nĩbabadarãa iwiɽisia:

–Ēberãrãba mãra ɽcaida crĩcha paɽɽ?–

²⁸ Ądjirãba panusiɽaa:

–Ãcɽɽɽba jara paɽɽa ɸɽra Borocuebari Juaãda. Dewararãba jara paɽɽa ɸɽra Elíada. Dewararãba jara paɽɽa ɸɽra Ącõrẽneba beɽeabarida.–

²⁹ Maãne Jesuba iwiɽisia:

–Baribɽɽ bãrãba mãra ɽcaida crĩcha paɽɽ?–

Pedroba panusia:

* 8:26 Mãa oɽara ni aɸɽa jararãdua. Griego beɽeade ãcɽɽɽ cartade maãra neãa.

–Błra Ācōrēba ēdrł edabari diai jarađaa.–†

³⁰ Jesuba ādjirāa bio jara ɓasia małgłra ni abala jararā-namārēā.

Jesuba idji beađiđebema jarađa

Mateo 16:21-28; Luca 9:22-27

³¹ Mamałba łtaa Jesuba idji ume nībabadarāa jarabad-jia idjira bia mīgaida ɓłda. Nāwā jarasia:

–Puruđebema bororāba, sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabada biđa mł, Nał Djara Edađada igarađapeđa beabiđia. Baribłrł młra ewari ūbeađe łrēbaya.–

³² Jesuba małgłra ebuđa jarasia. Mał carea Pedroba idjira jīgabe edepeđa quēā ɓł quīrāca māwā beđearādu-ađa asia. ³³ Baribłrł Jesuba jēda idji ume nībabadarāmaa acłbłrłđe Pedrora nāwā quēāsia:

–Satana, mł caitabemada āyā wādua. Bła Ācōrē quīrāca crīchaé ɓła. Ātebłrł ēberā quīrāca crīcha ɓła.–

³⁴ Jesuba idji ume nībabadarāra, dewararā siđa trłpeđa jarasia:

–Aɓalba młda ēpē quīrīā ɓłbłrł, idjia o quīrīā ɓłra igarapeđa bia mīgai carea ɓaıda ɓła.‡ Małbe młra ēpēıda ɓła. ³⁵ Aɓalba nał ējūāne bia ɓaıda jłrł ɓaibłrł, jīrūare bia ɓaéa. Baribłrł aɓalda mł carea beuibłrł wa beđea bia młnebema jara ɓł carea beuibłrł, Ācōrē ume ewariza zocai ɓaya. ³⁶ Ēberāda nał ējūāne ne jūma eroɓłđe beuibłrł, ¿idjia eroɓłba carebaıca? ³⁷ Beu amaaba idjia eroɓłđebemada ¿jūmasāwā poya diai? ³⁸ Aɓalba nał ējūāne cadjirua o ɓea tāēna młra, mł beđea siđa adua

† 8:29 Ācōrēba ēdrł edabari diai jarađada. Małra griego beđeade “Crito” ɓł ɓła. Critora trłéā. Jara ɓła “Ācōrēba ēdrł edabari diai jarađada” wa “Ācōrēba dadjirā Boroda ɓłđada.” Arameo beđeade jarabadaa “Mesías.” ‡ 8:34 Bia mīgai carea ɓaıda ɓła. Griego beđeade nāwā ɓł ɓła: “Idji crura atau edeıda ɓła.”

ɸlaɸa aibɸɸɸ, mɸ, Naɸ Djara Eɸaɸa ɸɸa bara zebɸɸɸe maɸ ēberāra adua ɸlaɸa aya. Maɸ ewaride mɸ Zeza Ācōrē ɸɸa bara idjaba idji bajānebema nezocarā ɸɸa bara zeya.–

9

¹ Idjaba Jesuba jarasia:

–Mɸa wārāda jaraya: ɸɸɸɸ nama paɸɸ beuɸi naēna ebuɸa ununia Ācōrēba mɸ, jūmarā Boro ɸɸɸara ɸɸa bara zebɸɸɸa.–*

Jesu quĩrā awara nūmena

Mateo 17:1-13; Luca 9:28-36

² Sei ewari baɸacarea Jesuba Pedroda, Santiagoda, Juaɸ siɸa aɸuɸa eya ɸɸa ɸɸmaa edesia. Mama aɸji quĩrāpita Jesura quĩrā awara nūmesia. ³ Idjia cacuaɸe jɸ ɸɸara bio totroa ɸesia. Naɸ ējūānebemaba tātobɸa siɸa maɸ quĩrāca poya totroa oɸaéa. ⁴ Maɸne aɸjia unusiɸaa Elíaɸa, Moise siɸa Jesu ume beɸea paɸɸa. ⁵ Maɸ carea Pedroba Jesua jarasia:

–Jaradiabari, bia ɸa ɸaɸa nama paɸɸa. Daiba de zaqueda ūbea oɸia; aɸa bɸ itea, aɸa Moise itea, idjaba aɸa Elía itea.–

⁶ Pedrora māwā beɸeasia ni cārē siɸa cawaé bērā. Ādjira wārāda dauperasiɸaa. ⁷ Māwā ɸɸe jɸrārāda aɸji ɸɸ zesia. Maɸ jɸrārāneba naɸ beɸeada jīgua ūrīsiɸaa:

–Naɸgɸra mɸ Warraa. Idjira mɸa bio quĩrā ɸa. Idjia jara ɸɸa ūrīnadia.–

* 9:1 Ununia Ācōrēba mɸ, jūmarā Boro ɸɸɸara ɸɸa bara zebɸɸɸa. Ebuɸa ɸɸéa cārēɸa ununida. ɸɸɸɸmaarā jara ɸa Jesu quĩrā awara nūmeinebemada ununida. De-wararāmaarā jara ɸa Jesu ɸrēbaiɸebemada, idji bajānaa wāinebemada, wa Ācōrē Jaure zeɸebemada ununida.

⁸ Wayacusa ac̣ḷbdade waabemarāda ununaé basía. Ababe Jesudrāḷ ādjirā ume basía.

⁹ Mālbe eyadeba edaa zeb̄dade Jesuba ādjía bio jara b̄asia eyade unupedadara ni ab̄ala jararānamārēā aba Nāḷ Djara Edadāḷ r̄ēbab̄l̄adaa. ¹⁰ Māl̄gl̄ra ara ādji crīchade eropanesidaa. Ādjiduba māl̄ r̄ēbaīdebemada iwīdidruabadjīdaa. ¹¹ Mālbe Jesua iwīdisidaa:

–Māwāra judiorā ley jaradiabadarāba ḷcārē cārēā jarabada Elíada naārā zeida b̄ada?–

¹² Jesuba panusia:

–Wārāda Elíara naārā zeida b̄la ne jūmada bia b̄li carea.† Barib̄l̄ra ḷcārē cārēā Ācōrē Bedeade b̄l̄ b̄l̄ Nāḷ Djara Edadara bia mīgaida b̄da idjaba ēberārāba igaradida? ¹³ M̄la bārāa jaraya: Elíara wārāda zesía.‡ Māwāmīna Ācōrē Bedeade b̄l̄ b̄l̄ quīrāca ēberārāba o quīrīā pananara idji ume osidaa.§

Jesuba warra jai bara b̄l̄ biabida

Mateo 17:14-21; Luca 9:37-43

¹⁴ Jesura, Pedrora, Santiagora, Juāl̄ sida waabema Jesu ume nībabadarā duan̄maa zesidaa. Mālne unusidaa zocārā ēberārāda ādjirāma powua nūml̄da. Āc̄l̄ra judiorā ley jaradiabadarāda ādjirā ume caicaya duanasidaa.

¹⁵ Jesu unusidade jūmarāba bio cawa crīchadaé basía. Ara māl̄da idjimaa pira wānapeda audiabarisidaa. ¹⁶ Jesuba ādjirāa iwīdisia:

–ḷCārē cārēā caicaya duan̄?–

¹⁷ Māl̄ powua nūml̄neba ab̄al̄ba panusia:

–Jaradiabari, m̄l̄ warrada enesia b̄la biabimārēā. Idjira jai bara b̄la. Māl̄ jaiba idjira quīrāme cara erōb̄la.

¹⁸ Jaiba jidab̄l̄ade b̄aebibaria, yedaa cōrepeabibaria,

† 9:12 Malaquía 3:1; 4:5-6. ‡ 9:13 Mateo 11:14; 17:11-12; Luca 1:16-17.

§ 9:13 Marco 6:14-29.

quida clrrlabibaria, idjaba cacua l̄b̄la tab̄lbaria. M̄la bl ume n̄babadarāa jarasia jāñ jaira āyā j̄lretad̄amārēā. Māwāmīna poyad̄aé basía.–

¹⁹ Jesuba jarasia:

–¡Bārāba Ācōrēra ījānacaa! Ījānamārēā ḡaba sāl̄be m̄la droai? Warrara namaa enenadua.–

²⁰ Ara mālda warrara Jesumaa edesid̄aa. Dji jaiba Jesu unub̄l̄l̄de warrara wawabisia. Warrara egode ḡaepeda bl̄rabari tabesia, idjaba ited̄aa cōpepea tabesia. ²¹ Jesuba dji zezaa iwidisia:

–ḡDārābl̄l̄ca jāwā ḡl̄ra?–

Dji zezaba panusia:

–Caibe ed̄al̄ba jāwā ḡl̄a. ²² Jaiba idjira bea quīr̄ā ḡl̄a. ḡarima zocārā idjira t̄l̄b̄l̄de ḡaebibaria idjaba ed̄aude doeda ḡaebibaria. Daira quīr̄ā djuburiadua. Poya carebaib̄l̄l̄, carebadua.–

²³ Māl̄ne Jesuba jarasia:

–B̄la ḡsāwā m̄la poya carebaib̄l̄l̄ a ḡl̄? B̄la ījāida ḡl̄a m̄la poya carebaida. Māwā ījāb̄l̄l̄ itea Ācōrēba ne jūmada oida ḡl̄a.–

²⁴ Ara mālda dji zezaba j̄ḡua jarasia:

–M̄la ījā ḡl̄a barib̄l̄l̄ carebadua biara ījāi carea.–

²⁵ Jesuba ēberārāda araa powuab̄l̄l̄da ununa b̄r̄ā dji jaira nāwā quēāsia:

–Quīr̄āme carabibari jai, cl̄w̄l̄l̄ quibibari jai, m̄la b̄l̄a jaraya: nañ warra cacuad̄ebemada āyā wād̄ua. Waa idji cacuad̄e ed̄a zerād̄ua.–

²⁶ Ara mālda dji jaira biapeda wayacusa warrara biara wawabisia. Māl̄be idji cacuad̄ebemada ēd̄r̄l̄sia barib̄l̄l̄ warrara abeda beuda quīr̄āca tabesia. Māl̄ b̄r̄ā dji arima duan̄l̄ba jara duanesid̄aa:

–¡Ay, jāñ warrara jaid̄abarisia!–

²⁷ Baribɫɾɫ Jesuba warra jɫwade jidapeda piradrɫbisia. Mañne warrara ɭta nũmesia. ²⁸ Jesura diguidaa wānacarea idji ume nĩbabadarāba āduba iwidiſidaa:

–¿Sāwāērã dairāba jāñ jaira poya āyã jɫretadaé basi?–

²⁹ Jesuba panusia:

–Jai naɭca ɓea āyã jɫretadi carea Ācōrēa iwidiſida panɫa idjaba ne coɗaca ewarida oɗida panɫa.–*

Jesuba idji beadiɗebema waya jarada

Mateo 17:22-23; Luca 9:44-45

³⁰⁻³¹ Mamaɫba Galilea druade ɾɫɾɫɫa wāſidaa. Jesuba idji ume nĩbabadarāa jaradia ɓɫ bērã sāma panɫda ni aɓaɫa cawabi quiŕiãé ɓasia. Mañne ādjirāa jarasia:

–Mɭ, Nañ Djara Eɗaɗara aɓaɫba ēberārāa jidabiya. Ādjirāba mɭra beaɗia, baribɫɾɫ ewari ũbeade mɭra ɭrēbaya.–

³² Māwã jaradara idji ume nĩbabadarāba poya cawadaé basía. Idjía iwidiſida waya panasidaa.

¿Caida dji dromaara ɓɫ?

Mateo 10:42; 18:1-9; Luca 9:46-50; 17:1-2

³³ Mañbe Capernauñ puruɗaa jēda zesidaa. Diguida panenacarea Jesuba iwidiſia:

–¿Cārē cārēã ode caicaya zesida?–

³⁴ Ādjirāra chupea panesidaa wārāda caicaya zepedaɗa bērã. Ādjirāra ijara panasidaa caida dji dromaara ɓai cawaya. ³⁵ Mañbe Jesura chũmepeda idjia eɗaɗa doce panɫra caitaara trɭpeda jarasia:

–Aɓaɫda dji dromaara ɓa quiŕiã ɓɫɓɫɫ, jūmarã cāyābara eɗaara ɓaida ɓɫa. Waabemarã nezocada ɓaida ɓɫa.–

* 9:29 Idjaba ne coɗaca ewarida oɗida panɫa. Griego beɗeade ɭcɫɫɫ cartade mañra neéa.

³⁶ Mañ carea warra zaqueda edapeda ãdjirã ãsi nũmlasia. Mañbe idji jlwade bara edapeda jarasia:

³⁷ –Abaaba mñ ijã ãldeba warrarãda bia edaiblrã, mñda bia edablrã. Mñ bia edablrãba ababe mñda edablrãéa, ãteblrã mñ Diabueða sida bia edablrã.–

³⁸ Mañne Juañba Jesua jarasia:

–Jaradiabari, daiba unusidaa ãberãba bl trãneba jaida ãyã jurecua ãlda. Bariblrã idjira dadjirã ume nié bẽrã daiba jarasidaa waa mãwã orãmãrẽã.–

³⁹ Mañne Jesuba jarasia:

–Mãwã orãnadua. Mñ trãneba ne ununaca o ãlba mñnebemada poya bié bedeaéa. ⁴⁰ Dadjirã ume dji quĩrũéa dadjirãare ãla. ⁴¹ Wãrã arada mñ jaraya: bãrãra mñre bẽrã bariduaba bãrãa baidoda dawaiblrã, ãcõrẽba wãrãda mañ ãberãa nebiada diaya.

⁴² Bariduaba mñ ijã ãea dji dromaé quedeada cadjiruade ãebiblrã, ãcõrẽba mañ ãberãra bio cawa oya. Mañ cawa oira bio zarea ãai bẽrã, biara ãla mañ ãberã ochirude yuda jãnapeda pusade ãatabueðida. ⁴³⁻⁴⁴ Bl jlwaba bãa cadjiruada obiblrã, mañ cadjirua o amaaba ãlá tutadua. Bla jlwa ababe eroãaimĩna ewariza ãcõrẽ ume ãaya. Mañda biara ãla jlwã umé eroãlda tãbl urua quicamaa wãĩ cãyãbara.† ⁴⁵⁻⁴⁶ Ara mañ quĩrãca bl jĩrũba bãa cadjiruada obiblrã, mañ cadjirua o amaaba ãlá tutadua. Bla jĩrũ ababe eroãaimĩna ewariza ãcõrẽ ume ãaya. Mañda biara ãla ãcõrẽba blra jĩrũ umé eroãlda tãbl urua quicamaa ãatabuei cãyãbara.‡ ⁴⁷ Idjãba bl dauba bãa cadjiruada obiblrã, mañ cadjirua o amaaba

† 9:43-44 Griego bedeaé ãclrã cartade idjãba mãwã ãl ãla: “Mama qui beuðacada baraa, idjãba dji eradrã nũml sida quicaa.” ‡ 9:45-46 Griego bedeaé ãclrã cartade idjãba mãwã ãl ãla: “Mama qui beuðacada baraa, idjãba dji eradrã nũml sida quicaa.”

ēūtadua. Βλα dau aβabe eroβaimīna ewariza Ācōrē ume βaya. Małda biara βλα Ācōrēba βλra dau umé eroβlda tββl urua quicamaa βatabuei cāyābara. ⁴⁸ Mama qui beudacada baraa, idjaba dji eradrl nūmλ sīda quicaa. §

⁴⁹ Dadjirāra bia mīga panλneba Ācōrē itea bia βeadia.*

⁵⁰ Tāda bia βλα baribλrl cλyada jōibλrl ζsāwā wayacusa cλya βei? Mał bērā Ācōrē itea bia βeadaɗua. † Idjaba ābaa necai βeadaɗua.–

10

Jesuba mīā amaira bié βλada ada

Mateo 19:1-12; Luca 16:18

¹ Małbe Jesura Capernauł purudeba Judea druaɗaa wāsia Jordał do quīrāare. Ēberārā zocārā wayacusa idjima zesesidade idjia obari quīrāca ādjirāa jaradia βesia.

² Māwā βλde λcλrl pariseorāda zesīdaa. Idji bié beɗeabidi carea nāwā iwīɗisīdaa:

–ζUmaquīrāba dji quimada amaida bia βλca?–

³ Jesuba panusia:

–ζMoiseba cārēda βλsi?–

⁴ Pariseorāba panusīdaa:

–Moiseba iduaribisia. Idjia jarasia aβalβa idji wērāa carta mīā amainebemada diaibλrl amaida βλda.–*

⁵ Małne Jesuba jarasia:

–Moiseba mał beɗeara βλsia bārāra cλwλrl zarea βea bērā. ⁶ Baribλrl nał ējūā osīde Ācōrēba umaquīrāda, wērā sīda osia. † ⁷ Mał carea umaquīrāba dji zezara, dji papa

§ 9:48 Isaía 66:24. * 9:49 Mał versículora aβeda ebuda βléa. Griego beɗeade βλ βλa: “Jūmarāda tββl uruaba cλya βeadia.” † 9:50 Mał bērā Ācōrē itea βeadaɗua. Małra griego beɗeade ebuda βléa. Nāwā βλ βλa: “Tāda ara bāɗjīde eɗa eroβeadaɗua.” * 10:4 Deuteronomio 24:1-4. † 10:6 Genesi 1:27; 5:2.

sida amepeda idji quima ume ābaa bebaria. ⁸ Māwā cacua aba ɓɓa quĩrāca panla. † Ādjira umé panléa, ātebɓɓa aba ɓɓa quĩrāca panla. ⁹ Mañ bēřā Ācōrēba ābaa ɓɓɗara dji amanacara panla.–

¹⁰ Waya diguidaa wāpedadacarea Jesu ume nĩbabadarāba idjía abari quĩrāca iwidišidaa. ¹¹ Mañne Jesuba panusia:

–Baridua umaquĩrāba idji quimada amapeđa dewara wērāda edaibɓɓa, mañ umaquĩrāra daunema ɓɓa. ¹² Idjaba wērāba idji quimada amapeđa dewara umaquĩrāda edaibɓɓa, mañ wērāra daunema ɓɓa.–

Jesuba warra zaquerā bia jara ɓɓa

Mateo 19:13-15; Luca 18:15-17

¹³ Mañne ēberārāba warra zaquerāda Jesuma enesidaa idji jɓwada ɓɓa ɓɓɗeđa bia jara ɓɓamārēa. Baribɓɓa Jesu ume nĩbabadarāba dji warrarā enebɗara queāšidaa.

¹⁴ Ādjia māwā obɗara Jesuba bio bié ununa bēřā nāwā jarasia:

–Idu warra zaquerāra mĩmaa zebidada, Ācōrēba pe erobɓɓebemara ādjirā quĩrāca panla bēřā. ¹⁵ Wārā arada mla jaraya: warra zaqueba idji zeza ēpēbari quĩrāca abalɓa Ācōrēda ēpēēbɓɓa, mañ ēberāra Ācōrēba pe erobɓɓebema baéa.–

¹⁶ Māwā jarapeđa Jesuba warra zaquerāra jɓwade bara edapeđa idji jɓwara ɓɓa ɓɓɗeđa bia jara ɓɓcuasia.

Parata bara ɓɓa Jesu ume bededa

Mateo 19:16-30; Luca 18:18-30

¹⁷ Jesu mamalɓa wābɓɓa ēberāda idjima pira zesia. Mañ ēberāra Jesu quĩrāpita chirāborode cobepeda iwidišia:

–Jaradiabari bia, Ācōrē ume ewariza zocai ɓai carea jɓmā cārēda oida ɓɓa?–

† 10:8 Genesi 2:24.

¹⁸ Jesuba panusia:

-¿Cārē cārēã m̃ra dji biaada a Ɂl? Ni aɁalda dji biaéa, aɁabe Ācōrēdra dji biao. ¹⁹ Bla cawa Ɂla Ācōrēba obi Ɂl bedeara: m̃ã bearãdua, daunemarãdua, ne drlarãdua, sewadeba djārãra bié jararãdua, djārã cūrūgarãdua, bl zezara, bl papa siða wayadua.-

²⁰ Mañne ēberãba jarasia:

-Jaradiabari, cūdra eɁalɁa m̃a jūma maļgla iĵã o Ɂla.-

²¹ Mañne Jesuba ēberãra quĩrĩãneba aɁpeda jarasia:

-Waði bla ne aɁa oida Ɂla. Bla eroɁlra jūma nē-dobuede wãpeda dji paratara ne neé quedeaa diadua. Māwã nebiada bajãne eroɁaya. Mañbe m̃ ume nĩbade zedua.-§

²² Dji ēberãba maļ ũrĩpeda sopua Ɂesia bio bara Ɂl bēã. Ara maļda wãsia.

²³ Mañne Jesuba p̃lrr̃lga aɁpeda idji ume nĩbabadarãa jarasia:

-Wãrãda bio zarea Ɂla ēberã ne bara ɁlɁa Ācōrēra idji Boroda Ɂli carea.-

²⁴ Idji ume nĩbabadarãba cawa crĩchaðaé basía. Ācōrēba ne bara Ɂeara bia pe eroɁlda crĩcha panasídaa. Maļ carea Jesuba wayacusa jarasia:

-Djabarã, wãrãda bio zarea Ɂla ēberã ne bara ɁlɁa Ācōrēra idji Boroda Ɂli carea. ²⁵ Parata bara ɁlɁa Ācōrēra idji Boroda Ɂli cãyãbara cameyoda āguja uriaðe eða wãichaara Ɂla.-

²⁶ Idji ume nĩbabadarãba wetara cawa crĩchaðaé basía. Mañne āduɁa iwidiðruasiðaa:

-Māwãra Ācōrēba ¿caidr̃l ēdr̃l edai?-

²⁷ Jesuba ādjirã aɁpeda jarasia:

§ 10:21 Griego bedeaðe ἄλλα cartade idjaba nãwã Ɂl Ɂla: “Bla bia mĩgai carea ɁlɁlra.”

–Ēberāba māwā poya ocaa baribɾɾɾ Ācōrēba poya oida
 ɸɾɾɾ. Ācōrēmaara ne jūmada oicha ɸɾɾɾ.–

²⁸ Mañne Pedroba Jesua jarasia:

–Bɾ ĕpēni carea daiba ne jūmada amesidaa.–

²⁹⁻³⁰ Jesuba jarasia:

–Wārā arada m̄ɾa jaraya: m̄ɾ carea idjaba beɗea
 bia m̄ɾnebema carea aɸaɾɾa idji deda, djabarāda,
 djabawērārāda, zezada, papada, quimada, warrarāda,
 ĕjūāda ameibɾɾɾ, idjia amena cāyābara nañ ewaride cien
 edaya: deda, djabarāda, djabawērārāda, papada, warrarāda
 idjaba ĕjūā sida. Ēberārāba idjira bié oɗi carea ĕpēnia
 baribɾɾɾ jīrūarebema ewaride Ācōrē ume ewariza zocai
 ɸaya. ³¹ Māwā dji jīrūarebemada dji nabemarāda beadia,
 dji nabemarāda dji jīrūarebemada beadia.–

Jesuba idji beadiɗebema waya jarada

Mateo 20:17-19; Luca 18:31-34

³² Jerusaleñnaa wāsidaɗe Jesura nocoare nībasia. Mama
 wāɸɾɾa carea idjia doce edaɗarāba cawa crīchaɗé
 panasidaa. Jūma idji caiɗu wāɸɾɾarā sida ne waya
 panasidaa. Māwā duanɾne Jesuba wayacusa idjia edaɗa
 doce panɾra jīgabe edesia. Mañbe idji sāwāinebemada
 jarasia:

³³ –Ūrīnɾdua, dadjirāra Jerusaleñnaa wāɸɾɾaa. Jāma
 aɸaɾɾa m̄ɾ, Nañ Djara Edaɗara jidabiya sacerdote
 bororāba, judiorā ley jaradiabadarā biɗa cawa oɗamārēā.
 Ādjirāba m̄ɾra beuida ɸɾɾa jaraɗapeɗa judiorāéa diaɗia.

³⁴ Maɾɾarāba m̄ɾra ipiɗa bié jaraɗapeɗa, iɗoɗapeɗa,
 uɗapeɗa beadia. Baribɾɾɾ ewari ūbeaɗe m̄ɾra ĩrēbaya.–

Zebedeo warrarāba iwidipeɗada

Mateo 20:20-28

³⁵ Zebedeo warrarā Santiagoda, Juañ sida Jesumaa
 zedapeɗa jarasiɗaa:

–Jaradiabari, daiba quĩrĩã panla bla oida ara daiba iwidiɓɓɗa quĩrãca.–

³⁶ Jesuba iwidiisia:

–¿Cãrẽda quĩrĩã panl m̃ã bãrã itea oida?–

³⁷ Adjia panusidaa:

–Bɓra jũmarã boroda ɓeɓɓɓɗe daida ɓa ɓɓ jɓwa araare, ɓa ɓɓ jɓwa aɓɓɓɓɗe idu chũmebidua.–*

³⁸ Maĩne Jesuba adjia jarasia:

–Bãrãba adua panla cãrẽda iwidi panɓda. M̃ra bio bia mĩgaya. ¿Bãrã sida ara maĩ quĩrãca bia mĩgaɗi carea panɓca?–†

³⁹ Adjia panusidaa:

–Mãẽ, bia mĩgaɗi carea panla.–

Maĩne Jesuba jarasia:

–Bãrã sida wãrãda m̃ quĩrãca bia mĩgaɗia.‡ ⁴⁰ Baribɓɓ m̃ jɓwa araare, m̃ jɓwa aɓɓɓɓɗe chũpananida m̃ã poya diaẽã. ãcõrẽɓɓɓɓɗe mama chũpananida eroɓɓa.–

⁴¹ Maĩne Santiagoba, Juaɓ biɗa iwidiɓɓɗada waabema die panɓba ũrĩsidaa. Maĩ carea adjia ume quĩrũsidaa.

⁴² Baribɓɓ Jesuba adjirã trɓɓɓɗa jarasia:

–Bãrãba cawa panla naĩ ẽjũãnebema bororãba adjia ẽberãrãra jũmawãya zocabadada. Adjirãba unubibadaa adjia jarabɓɓɗa jũmarãba iĩã oɗida panɓda. ⁴³ Baribɓɓ bãrãra mãwã ɓeadiẽ panla. Bãrãnebemada dji dromada ɓa quĩrĩã ɓɓɓɓɗe waabemarã nezocada ɓaɗa ɓa. ⁴⁴ Dji dromaara ɓa quĩrĩã ɓɓɓɓɗe jũmarã cãyãbara eɗaara ɓaɗa ɓa. ⁴⁵ Maĩ quĩrãca m̃, Naĩ Djara Eɗaɗara zeẽ ɓa

* ^{10:37} Jũmarã boroda ɓeɓɓɓɗe. Griego beɗeade ɓɓ ɓa: “Bɓ bia quirude.” † ^{10:38} Griego beɗeade nãwã ɓɓ ɓa: “¿Bãrãra m̃ borocueɗi quĩrãca borocueɗica? ¿M̃ã doida ɓɓra bãrã biɗa poya doɗica?” ‡ ^{10:39} Jesuba jarãda quĩrãca wãrãda mãwãsia. Hecho 12:1-3; Apocalipsi 1:9.

ēberārā mǎ nezocarāda ðeadaṁārēā. Ātebrlɾ ze ðla ēberārā nezocada ðai carea. Māwā mǎra beuya zocārā ēberārāda ēdrɾ ðli carea.–

Jesuba ēberā dauberrea ðl biabiða

Mateo 20:29-34; Luca 18:35-43

⁴⁶ Jesura, idji ume nībabadara, dewararā zocārā panɾ sida Jerico purude jūēne wāsidaa. Ēdrɾɾɾɾɾ ðberā dauberrea ðlda o icawa parata iwidi ðlda çūmasia. Mañ ēberāra Timeo warra Bartimeo basía. ⁴⁷ Bartimeoba ūrīsia Jesu Nazaredebemara mama wābrɾɾɾɾ. Mañ carea ðia jarasia:

–¡Jesu, Davideba zeða, mǎra quĩrā djuburiadua!–

⁴⁸ Mañne zocārāba idjira chupeamārēā quēāsidaa baribrɾɾɾ idjia wetara ðiasia:

–¡Jesu, Davideba zeða, mǎra quĩrā djuburiadua!–

⁴⁹ Mañ ūrīside Jesura nūmesia. Nāwā jarasia:

–Idjira trɿnadua.–

Mañne ɿɾɾɾɾɾɾ dauberrea ðlra trɿnapeda jarasidaa:

–Sobiadua. Piradrɾɾɾɾ. Jesuba brɾa trɿ ðla.–

⁵⁰ Ara mañda Bartimeoba idjia ɿrɿ jɿ ðadara ērāpeda isabe piradrɾɾɾɾɾ Jesumaa wāsia. ⁵¹ Mañne Jesuba idjia iwidiisia:

–¿Cārēda quĩrīā ðl mǎa oida?–

Dji dauberrea ðlba jarasia:

–Jaradiabari, mǎ dauba unuida quĩrīā ðla.–

⁵² Mañne Jesuba jarasia:

–Wādua. Bɾa ĩjāna bērā biasia.–

Ara mañda dauberrea ðadaba unu ðesia. Mañbe Jesu ume ābaa ode wāsia.

11

Jesu Jerusaleñne jūēna

Mateo 21:1-11; Luca 19:28-40; Juañ 12:12-19

¹ Jerusaleñ purude jũẽbođo baside Betpague puru caita, Betania puru caita bida duanasidaa Olivo eya carrade. Mañbe Jesuba idji ume nĩbabadarāda umé diabuesia.
² Ādjía nāwā jarasia:

–Dadjirā quĩrāpe ɓɓ puruđaa wānadua. Jũẽbdade bārāba burro zaqueda ununia. Mañ burro zaque ãrã wadi ni aɓalda wānacao. Ērã edađapeda enenadua. ³ Aɓalba bārāa cārē cārēã jāwā o panlda iwiđibɓɓ jaradadua: “Dadji Boroɓa quĩrĩã ɓɓa baribɓɓ nane jēda diabueya.”–

⁴ Ode wābdade burroro dede eda wābada caita jã nũmlda unusidaa. Ara mañda ěrã edasidaa. ⁵ Āɓɓɓ arima duanɓa iwiđisidaa:

–¿Cārēda o panɓ? ¿Cārē cārēã jãñ burroro ěrã panɓ?–

⁶ Jesuba jarada quĩrāca panusidaa dji arima duanɓa idu edebisidaa. ⁷ Mañbe burro zaquera Jesumaa edeđapeda ādji cacuađe jã panɓa burro ãrã ɓɓsidaa. Mañbeɓɓ Jerusaleñ puruđaa wāi carea Jesura ãrã chũmesia. ⁸ Zocārāba Jesu bia edađi carea ādjia cacuađe jã panɓa ode tōcua wāsidaa. Dewararāba bacuru jɓwate quedua bara beada ɓɓá tuđapeda o icawa ɓɓcua wāsidaa. ⁹ Māwā obɓdade idji na nĩnaba, caidũ zebɓda bida jĩgua jara duanasidaa:

¡Bio bia quirua! ¡Bio bia ɓɓa dadji Ācōrē trãneba zebɓɓɓa!*

¹⁰ ¡Bio bia ɓɓa dadji drōāenabema Davideba zedara! ¡Dadjirā Boro bai carea zebɓɓa!

¡Bio bia quirua Bajāne ɓɓa!

¹¹ Jesu Jerusaleñe jũẽside Ācōrē de dromanaa wāsia. Jũma aɓ ɓapeda queubɓɓ bērã idjia doce edadarā ume Betania puruđaa jēda wāsidaa.

* ^{11:9} Salmo 118:25-26. Bio bia quirua. Arameo beđeade “Hosana” jarabadaa.

Jesuba higojō bacuru bié jara ɛlda
Mateo 21:18-19

¹² Nurēma Betania purudeba wāɓɓade Jesura jarra nūmesia. ¹³ Mañne higojō quedua bara ɛlda tɔmɔɓa unusia. Higojō jaraémīna Jesuba aɓɓe wāsia dji ca zaqueda odja ɛɓ cawaya. Araa jūēɓɓade quedua awa nūmɔɓa unusia.† ¹⁴ Mañne Jesuba higojōa jarasia:

–¡Ni aɓɓa ɓɓ nejōra waa jōnaé!–

Mañ bedeara idji ume nīɓabadarāba ūrīsidaa.

Jesuba ne nēdobuebadarā āyā jɓrecuada
Mateo 21:12-17; Luca 19:45-48; Juañ 2:13-22

¹⁵ Jesura Jerusaleñne wayacusa jūēpeda Ācōrē de dromanaa wāsia. Mama dajada Ācōrēa diadi careabema nēdobuebadarāda unusia. Ne nēdo ɓea sida zocārā duanasidaa. Idjaba ḷɓɓɓa Ācōrē de dromane diaida ɛɓ paratara dji drua āīɓa zɓɓdarāa nēɓɓa nēdobuebadjiédaa āīɓema paratara diacara panana bērā. Māwā duanne Jesuba ādjirāra jūma āyā jɓretacuasias. Dji parata nēdobuebadarā mesa ɓeada, puchirā nēdobuebadarā bugue sida jūma coracuasias. ¹⁶ Mañ awara ni cārē sida Ācōrē de droma caita idu enebié basía. ¹⁷ Ādjirāa nāwā jaradiasias:

–Ācōrē Bedeade nāwā ɛɓ ɓɓa: “Mñ dera jūma puru ɓea itea dji iwidiɓada de adia.” Baribɓɓa bārāɓa “ne drɓabadarā mīrūɓada uria” quīrāca eropanɓa.–‡

† 11:13 Israel druaɓe higojō dji ca zaqueda marzo jedecode, abrilɓe bida codeɓa panɓa. Dji ca zaquera ununibɓɓa cawabadaa junione maārī zauida idjaba agostoɓeɓa aɓa octubreɓa waiɓɓa zauida. Baribɓɓa Jesuba quedua awa ununa bērā cawasia jūma mañ poade higojōra zauéda. ‡ 11:17 Mñ dera jūma puru ɓea itea dji iwidiɓada de adia. Isaía 56:7. Ne drɓabadarā mīrūɓada uria. Jeremia 7:11.

¹⁸ Mañ beɗea ũrĩsidade sacerdote bororãba, judiorã ley jaradiabada biɗa Jesura wayasidaa idjia jaradia ɓara jūmarãba bia ũrĩ panɓ bēřã. Mamaɓba ɓtaa crĩcha jara panesidaa beadi carea. ¹⁹ Queubaraɗe Jesura idji ume nĩbabadarã ume Jerusaleñneba ēdrasidaa.

Higojō purruba nūmena

Mateo 21:20-22

²⁰ Nurēma diapeda Jesura idji ume nĩbabadarã sida wayacusa Jerusaleñnaa wāsidaa. Wāɓɗaɗe unusidaa higo bacurura dji carraɗe eɗa purruba nūmɗa. ²¹ Mañne Jesuba jaradara Pedroba quĩrãnebasia. Mañ carea jarasia:

–Jaradiabari, aɗɗa. ɓa bié jara ɓeɗa higojōra purruba nūmesia.–

²² Jesuba jarasia:

–Bārãba Ācōrēra ijānida panɓa. ²³ Wārã arada mɓa jaraya: bariduaba za ɓa eyaa namaɓba pusaɗe tēũne wāɗuɗa aibara, idjia jarabara quĩrãca māvāya. Baribara idji soɗe crĩchaié ɓa idjia jarabara māvāéɗa, ātebara wārãda māvāida ijāida ɓa. ²⁴ Mañ carea mɓa bārãa jaraya: jūma bārãba Ācōrēra iwidibara wārãda eɗaɗida ijānibara, eɗaɗia. ²⁵ Idjaba bārãba Ācōrēra iwidɗi panɓne baridua ēberã ume bié panɓara, mañ ēberãba bié oɗara naārã quĩrãdoɗaɗa. Māvābara bārãba bié opeɗara bārã Zeza bajāne ɓa quĩrãdoaya. ²⁶ Dewaraɓba bié oɗada quĩrãdoɗaɗeɓara, bārãba bié opeɗara bārã Zeza bajāne ɓa quĩrãdoáa.–§

¿Cai trãneba Jesuba jaradia ɓa?

Mateo 21:23-27; Luca 20:1-8

§ 11:26 Griego beɗeɗe ɓara cartade mañ versículora neéa.

²⁷ Maľbe ādjira wayacusa Jerusaleľne jũesidaa. Jesura Ācõrẽ de droma caita nĩne, sacerdote bororāda, judiorā ley jaradiabadada, judiorā dji dromarā sida idjimaa zesidaa. ²⁸ Ādjirāba iwidišidaa:

–Bla nama o ɓara ɔcaiba obi ɓa?–

²⁹ Jesuba panusia:

–Mļa biɗa bārāa iwidiya. Bārāba panusiɗara mļa jaraya caiba mļa nāwā obi ɓada. ³⁰ ɔCaiba Juaľra diabuesi borocuemārēā? ɔĒberāba wa Bajāne ɓla? Panunadua.–

³¹ Maľne ara ādjiduba jara duanesidaa:

–Bajāne ɓla diabuesiɗa aɗibara, idjia jaraya: “Maľda ɔcārẽ cārēā ĩjanaé basi?” ³² Baribara ɔsāwā jaradi ēberāba diabuesida?–

Ādjia māwā jara panusidaa purura waya pan ɓērā. Purumaarā Juaľra wārāda Ācõrẽneba beɗeabari basia.

³³ Maľ ɓērā Jesua jarasidaa:

–Daiba adua panla.–

Maľne Jesuba jarasia:

–Māẽteara mļa biɗa bārāa jaraéa caiba mļa jāwā obi ɓada.–

12

Djārā néu acɓadadebema ne jara ɓa

Mateo 21:33-46; Luca 20:9-19

¹ Maľne Jesuba ne jara ɓaɗeba ādjirāa jarasia:

–Ēberāda ɓasia. Ewari aba maľ ēberāba uvada upeɗa idji néura mōgaraba auɗu jūrā casia. Uva ɓa piabari sida osia. Idjaba deda ɗta osia mamaɓba jūma acɓi carea. Maľbe idji néura ɗcara ēberārā jɓwaɗa ɓasia. Ādjirā ume beɗa ɓasia néu zaubarɗe jūmasāwā idjia diaɗida panɗa. Māwā beɗa ɓaɓeɗa djibarira dewara druaɗa wasia.

² Uva jara djibariba nezocada aba diabuesia néudebema idjía diaɗida panlra edade wāmārēã. ³ Baribɾɾɾ néu aɾɾ panlba dji nezocara jidaɗapeɗa puosiɗaa. Mañbe jēda jɾɾetabuesiɗaa ni cārē siɗa diaɗaé. ⁴ Māwānacarea djibariba dewara nezocada diabuesia idjía diaɗida panlra diaɗamārēã. Baribɾɾɾ mañ nezocara boroma usiɗaa.* Mañbe wayaɗaé quēãsiɗaa. ⁵ Māwānacarea djibariba dewarada diabuesia baribɾɾɾ mañ nezocara beasiɗaa. Māwānacarea dewara nezocarāda zocārã diabuesia. Baribɾɾɾ ɿɾɾɾɾɾ puosiɗaa, dewararāda beasiɗaa.

⁶ Djibariba waɗibiɗa aba eroɓasia diabuei carea; mañgɾɾɾ idji warra bio quĩrĩã ɓɿ basía. Idjia crĩchasia: “Mñ warradrɾɾ wayaɗia.” Ara mañda diabuesia. ⁷ Baribɾɾɾ néu aɾɾ panlba dji warra jūēbɾɾɾda unusiɗade āduɓa jarasiɗaa: “Jari uruba dji zezaba eroɓɾɾɾa jūma edaya. jIdjira beatadia! Māwābɾɾɾ dji ējūāra dadjirã itea ɓeya.”

⁸ Ara mañda warrara jidaɗapeɗa beasiɗaa. Mañbe néu añ ɓatabuesiɗaa. ⁹ Mañ carea néu djibariba j̣sāwã obá? Araa wāpeɗa ādjirã jūma quenapeɗa idji néura dewararāa aɾɾbiya. ¹⁰ Bārāba j̣Ăcōrē Bedeade aɾɾɗacaca? Nāwã jara ɓɿ:

De obadaba mōgara igarapeɗaɗara dji biara ɓɿda ɓesia.

¹¹ Dadjirã Boroba māwã oɗa bērã dadjirãmaarã bio biya quirua.†

¹² Sacerdote bororāba, judiorã ley jaradiabadaba, judiorã dji dromarã biɗa cawasiɗaa Jesuba mañ jara ɓɿdeba ādjirāda bié jarasida. Mañ carea Jesura jida quĩrĩã panasiɗaa. Baribɾɾɾ puruda waya panl bērã idjira idu ɓɿɗapeɗa āyã wāsiɗaa.

* 12:4 Mañ nezocara boroma usiɗaa. Griego bedeade ɿɾɾɾɾ cartade nāwã ɓɿ ɓɿ: “Mōgara ɓatabɿɿɿɿ mañ nezocara borode diasida.” † 12:11 Salmo 118:22-23.

¿Romanebema boro itea parata jλλ pebɔdaɔe diaɔida panλca?

Mateo 22:15-22; Luca 20:20-26

¹³ Māwānacarea pariseorāba, Herodeare ɔea biɔa Jesumaa λcλλ diabuesiɔaa idjía bié bedeabidi carea.
¹⁴ Jūēnapeda jarasiɔaa:

–Jaradiabari, daiba cawa panλa bλra ēberā jira ɔɔda. Ni aɔalɔa biara unuca bērā ni aɔalɔa bλa awara crīchabiɔca. Atebλλa bla wārā beɔea Ācōrē oɔebemada jūmarāa jaradiabaria. Maλda Romanebema boro itea parata jλλ pebɔdaza ¿dadji judiorāba diaɔida bia ɔλca wa bié ɔλ? ¿Diaɔida panλca wa diacara panλ?–

¹⁵ Jesuba cawa ɔasia dji biarā quīrāca ze panλda. Maλ bērā jarasia:

–Bārāba ¿cārē cārēā mλra bié bedeabi quīrā panλ? Parata pichida enenadua mλa acλi carea.–

¹⁶ Ara maλda enesiɔaa. Maλne Jesuba iwiɔisia:

–¿Cai quīrāɔarrada naλ parataɔe ɔλ? ¿Cai trāɔa ɔλ?–

Ādjia panusiɔaa:

–Romanebema borodɔda.–

¹⁷ Maλne Jesuba jarasia:

–Māwā baibλλ Romanebema borodera Romanebema boroa diaɔadua, idjaba Ācōrēnera Ācōrēa diaɔadua.–

Ādjirāba Jesu carea cawa crīchaɔaé basía.

Beuɔarā λrēbadiɔebema Jesuba jaraɔa

Mateo 22:23-33; Luca 20:27-40

¹⁸ Māwā panλne λcλλ saduceorāda Jesumaa zesiɔaa. Saduceorāba jarabadaa beupeɔaɔara λrēbaɔacada. Maλ bērā Jesua nāwā jarasiɔaa:

¹⁹ –Jaradiabari, Moiseba dadjirā itea ɔasia ēberāda warra neé ɔɔde jaiɔaibλλ, idji djababa dji pēdra wērāra eɔaida ɔɔda dji djaba jaiɔaɔa itea warra unui

careia.† 20 Ewari aba siete djabarāda panasidaa. Dji nabemada quima edasia baribara warra neé jaidasia. 21 Idjiarebemaba dji pēdra wērāra edasia baribara idji sida warra neé jaidasia. Ūbeabema sida abari quirāca māwāsia. 22 Jūma mañ siete panara warra neé jaidasidaa. Māwānacarea dji wērā sida jaidasia. 23 Mañ siete djabarāba abari wērāda edasidaa. Māwāra lrēbadi ewaride ¿sālgaba idjira erobei?–

24 Mañ carea Jesuba panusia:

–Bārāba Ācōrē Bedeada, idji lāla sida adua panl bēra āi crīcha panla. 25 Ūrīnadia. Beupedadarā lrēbadi ewaride ēberāra quima edadaēa ni quima diadaēa, ātebala Ācōrē bajānebema nezocarā quirāca beadia. 26 ¿Bārāba beupedadarā lrēbadi ebemada Moise cartade acadacaca? Ācōrēba bacuru zaque uruga nūmlneba Moisea jara-sia: “Māra Abrahā Ācōrē, Isa Ācōrē, idjaba Jacobo Ācōrē.”§ 27 Idjira beu bea Ācōrēā ātebala zocai bea Ācōrē! Bārāba abeda āi crīcha panla.–

Ācōrēba obi lā bedea dji dromaara lā

Mateo 22:34-40

28 Māwā bedea panlne judiorā ley jaradiabarida Jesu caita zesia. Mañ jaradiabariba ūrīsia Jesuba saduceorā bia panunada. Mañ carea iwidisia:

–Ācōrēba obi lā bedeadebemara ¿sālgada dji dromaara lā?–

29 Jesuba panusia:

–Ācōrēba obi lā bedeadebema dji dromaara lāra naāgla: “Ūrīnadia, israelerā. Dadjirā Boro Ācōrēra ababara lā. 30 Jūma lā sođeba, jūma lā jauredeba, jūma lā crīchadeba, idjaba jūma lā lāladeba lā Boro Ācōrēra

† 12:19 Deuteronomio 25:5. § 12:26 Exodo 3:2-6.

quĩrĩãdua.”* Ācõrẽba obi ɛɓa bedeaɗebemara maɓɗra dji dromaara ɛɓa. ³¹ Idjaba maɓare ɛɓda aɓari quĩrãca ɛɓa. Maɓɓa nãwã jara ɛɓa: “Djãrãra quĩrĩãdua ara bɓdji quĩrĩã ɛɓa quĩrãca.”† Maɓ uméɓema bedea cãyãbara dji dromaara ɓeada neéa.–

³² Maɓne judiorã ley jaradiabariba jarasia:

–Bia ɛɓa, Jaradiabari, ɓa jara ɛɓa quĩrãca Ācõrẽra aɓabɓɓa ɛɓa, dewarada neéa. ³³ Dadjirãba wãrãda Ācõrẽra jũma dadji soɗeɓa, jũma dadji crĩchaɗeɓa, jũma dadji jau-reɗeɓa, jũma dadji ɓɓaɗeɓa biɗa quĩrĩãnída paɓa. Idjaba djãrãra ara dadji quĩrĩã ɛɓa quĩrãca quĩrĩãnída paɓa. Maɓɓa zocãrã animarã Ācõrẽra babue diai cãyãbara biara ɛɓa.–

³⁴ Judiorã ley jaradiabariba maɓɓa crĩcha cawaɗeɓa jarada bẽrã Jesuba jarasia:

–Bɓra Ācõrẽba pe eroɓɗeɓemada ɓaɗa boɗo.–

Mãwãnacarea dewararãba Jesua iwidiɗa wayasiɗa.

Ācõrẽba ɗɗra edabari diai jaradara ¿cai warra?

Mateo 22:41-46; Luca 20:41-44

³⁵ Jesuba Ācõrẽ de droma dajada jaradia ɓaside ẽberãra nãwã iwidiɗa:

–Judiorã ley jaradiabadaba ¿sãwãrã jara paɓa Ācõrẽba ɗɗra edabari diai jaradara Davi warrada? ³⁶ Ara maɓ Daviba Ācõrẽ Jaureɗeɓa nãwã jarasia:

Dadjirã Boroba mɓ boroa jarasia: mɓ jɓwa araare chũme-dua aɓa ɓa ume dji quĩrĩã mɓa ɓa jɓwaɗeɗa ɓɓaɓɓa.‡

³⁷ Ācõrẽba ɗɗra edabari diai jaradada Daviba mɓ Boroada asibɓa, ¿sãwã Davi warra bai?–

* 12:30 Deuteronomio 6:4-5. Dadjirã Boro Ācõrẽra aɓabɓɓa ɛɓa. Maɓɓa idjaba jara ɛɓa: “Aɓa Ācõrẽɗɗra dadjirã Boroa.”

† 12:31 Levítico 19:18. ‡ 12:36 Salmo 110:1.

Jesuba māwā jaradia ʘada zocārā ēberārāba bia ūrī duanasidaa.

Jesuba pariseorā bié jarada

Mateo 23:1-36; Luca 11:37-54; 20:45-47

³⁸ Jesuba wadi jaradia ʘade nāwā jarasia:

–Judiorā ley jaradiabadarā ume quĩrācuita ʘeadaua. Ādjirāba djio nēʘa ʘeada jā awua ʘeaa. Maļ awara purude nīnane quĩrābadaa ēberārāba wayaadeba “mērā” adida. ³⁹ Judiorā dji jarebada dede ādjira dji dromarā chūmebadae chūme quĩrābadaa; ābaa ne cobladae bida ara maļ quĩraca obadaa. ⁴⁰ Bariblrā pēdra wērārāba erouedeada sewadeba jārīnapeda jūmarā quĩrāpita Ācōrēa dārā iwidiadaa ādjira jipa ʘeada crīchadamārēā. Maļ carea Ācōrēba dewararā cāyābara ādjirāra wetara cawa oya.–

Pēdra wērā ne neé quiruba Ācōrēa parata diaa

Luca 21:1-4

⁴¹ Ācōrē de droma carea parata ʘabada quĩrāpe chūmaside Jesuba unusia ēberārāba paratada eða ʘl duanda. Zocārā ne bara ʘeaba paratada waiʘa eða ʘl panasidaa.

⁴² Maļne pēdra wērā parata neé quiruda zepeda parata eðaara quiruda umébe eða ʘasia. ⁴³ Jesuba idji ume nībabadarāa jarasia:

–Mā wārāda bārāa jaraya: jāļ pēdra wērā ne neé quiruba auðurara diasia jūmarāba diapedada cāyābara.

⁴⁴ Ādjirāba dji adubadrā eða ʘasidaa bariblrā wērā ne neé quiruba ne coi carea erobadada jūma diasia.–

13

Ācōrē de droma jūma ārīni Jesuba jarada

Mateo 10:16-25; 24:1-28; Luca 17:22-24; 21:5-24

Ara bādji crīchadeba bedeadaéa, ātebrλλ Ācōrē Jauredra bārāneba bedeaya. ¹² Aθalba ara idji djabada beabiya. Dji zezaba idji warrada beabiya idjaba warrarāra ādji djibarirā ume bié panenapeda beabidía. ¹³ Mλ ījā panλ carea jūmarāba bārāra quīrāmania. Baribrλλ mañ ewari zareade mλ ījā panλda igaradaébrλλ, Ācōrēba ēdrλ edaya idji ume ewariza zocai panani carea.

¹⁴ Ācōrēba quīrīācada idji θaié θλma bārāba unubldaade jūma Judea druađe θeara eyadaa mīrū wānida panλa.* (Dji carta aλλ θλba cārē jara θλda cawaida θλa.) ¹⁵ Mañne ēberā idji de λrλ θλra idji dede eda wāié θλa ne edai carea. ¹⁶ Dji peade θλba idjia λrλ jλbarira jēda edade wāié θλa. ¹⁷ Mañ ewaride wērārā θiogoθa θeara, warra ju dawa eroθea sida bio mīā djuburi θeadiá. ¹⁸ Ācōrēa iwidiđadua cue jara mīrū wāna amaaba. ¹⁹ Mañ ewaride ēberārāra bio bia mīgadiá. Ācōrēba nañ ējūā ođadeba λtaā ēberārāra mañ quīrāca bia mīgadacaa idjaba māwānacarea waa ara mañ quīrāca mīgadaéa. ²⁰ Mañ ewarira dārāya. Dadjirā Boroba jūma daucha bia mīgabibara, ni aθalda ēdrλdaé bacasia. Baribrλλ Ācōrēba jūma daucha bia mīgabiéa idjia edada ēberārā carea.

²¹⁻²² Mañ ewaride λcλrλba sewadeba jarađia ādjira

* ^{13:14} Ācōrēba quīrīāca. Griego bedeade λcλrλ cartade nañ sida θλ θλa: “Ācōrēneba bedeabari Danielba jarađa” (Daniel 9:27; 11:31; 12:11). Griego Antioco Epipaneba Ācōrē de dromara mititia θλsia 168 poa Jesu tođi naēna. Baribrλλ Jesuba jarasia mañ Antiocoba ođa quīrāca way-acusa māwāida. λcλrλmaarā Jesuba jarađara wārāda māwāsia romanorāba Jerusaleλ puruda, Ācōrē de droma sida poa 70de jūma ārīsidade. λcλrλmaarā jara θλa cadjiruadebema ēberāba māwā oya (2 Tesalonica 2:3-10). Idjaba λcλrλmaarā Jesuba jarađara jīrūarebema ewaride māwāya.

Ãcõrẽba êdr̃a edabari diai jarađada. Idjaba ãcãr̃aba sewadeba jarađia ãdjira Ãcõrẽneba bedeabarida. Maãgr̃aba ne ununaca waiþ̃la beada ođia êberãrã cūrũgadi carea. Ãcõrẽba edađarã sida poya cūrũgadi bara, ãdjirã sida cūrũgacasiđaa. Maã bẽrã abaaba bãrãa jaraibãr̃a, “Acãđadua, Ãcõrẽba êdr̃a edabari diai jarađara nama þ̃la,” maãra iãrãnadua. Dewarãba idjira jarima þ̃lada aibãr̃a, maã sida iãrãnadua. ²³ Quĩrãcuita beađadua. Jũma mãa bãrãa jarasia mãwã naẽna.

Naã Djara Edađa zeidebema

Mateo 24:29-44; Luca 21:25-36

²⁴ Êberãrã bio bia mĩga pananacarea ãmãdaura pãĩmaya. Jedeco sida ãnaẽa. ²⁵ Chĩdaura bajãneba þ̃aecuađia. Jũma bajãne beara quĩrã awara þ̃eya. ²⁶ Maãgr̃a ewaride mã, Naã Djara Edađara jãrãrãne lþ̃la bara zebãr̃ada idjaba quĩrãwãrẽã dorrodorroa þ̃lada ununia.† ²⁷ Maãne mãa bajãnebema nezocarãda drua þ̃eaza wãbiya Ãcõrẽba edađarãda ãbaa jãređamãrẽã.

²⁸ Higojõneba ne jarabãr̃ada cawađadua. Dji jãwatera tucu nũmepeđa queda barabaria. Maãneba jũmarãba cawa paãla dãrãẽne poara zeida. ²⁹ Ara maã quĩrãca mãa jarađa unubãde cawađadua mã zeĩ ewarira jũẽbođoda. ³⁰ Mãa bãrãa wãrãda jaraya: naã ewaridebema êberãrã beuđi naẽna maãra jũma mãwãya. ³¹ Bajãra jõya, naã êjũã sida jõya, baribãr̃a mãa jarađara wãrãda mãwãya.

³² Baribãr̃a ni abaaba maã ewarira sãlþ̃e mãwãida cawađaẽa. Ãcõrẽ nezoca bajãne þ̃ea biđa adua paãla. Mã, Naã Djara Edađa biđa adua þ̃la. Aþ̃abe mã Zezabãr̃a cawa þ̃la.

³³ Quĩrãcuita beađadua. Dau lþ̃la beađadua idjaba Ãcõrẽa iwiđi beađadua. Bãrãba dji ewari sãlþ̃e zeida

† 13:26 Daniel 7:13-14.

adua panla. ³⁴ Mañ ewari zebɫɫɫa nañ quĩrãca ɓaya: ēberãda dewara druadaa wãbɫɫɫe dji nezocarãda idji de wagadamãrẽã amesia. Ādjiza ne ođamãrẽã ɓasia. Dji eđa wãbada aɫɫbaría jarasia quĩrãcuíta aɫ ɓamãrẽã. ³⁵⁻³⁶ Ara mañ quĩrãca bãrã biđa adua panla bãrã De Djibarira sãlbe waya zeida: queubɫɫɫe, ariquẽtra, eterre berubɫɫɫe wa diapeda. Mañ bẽrã dau ɓɓa ɓeadaɫua, mɫ cawaẽne zebɫɫɫe bãrãra cãĩ duanɫda unurãmãrẽã. ³⁷ Mɫa bãrãa jara ɓara jũmarãa jarabɫɫɫa: dau ɓɓa ɓeadaɫua.–

14

Jesu beađi carea crĩcha jɫɫɫ panana

Mateo 26:1-5; Luca 22:1-2; Juañ 11:45-53

¹ Ewari umé babɫɫɫe judiorãba Egiptoɫeba ēdrɫpedađa quĩrãnebabada ewarida ođi basía. Mañ ewari dromane pañ ẽsãbari neé ɓɫda cobadaa. Mañne sacerdote bororãba, judiorã ley jaradiabadarã ume crĩcha jɫɫɫ panasiđaa Jesura chupea jidađapeda beabiđi carea.

² Baribɫɫɫ jarasiđaa:

–Ewari dromane jidađaéa ēberãrã
quĩrũbucarãnamãrẽã.–

Wẽrãba nardo quera Jesu boro ãrɫ weađa

Mateo 26:6-13; Juañ 12:1-8

³ Mañ ewariđe Jesura Betania puruđe Simoñ aida bara ɓađa deđe ɓasia. Ne co chũmɫne wẽrãda idjima zesia. Mañ wẽrãba boteya alabastro mōgara ođada enesia. Boteyara nardo quera idji awa ɓɓa bira ɓasia. Mañ nardo querara bio nẽɓɫa ɓasia. Mañne wẽrãba dji boteya ochiruda ɓɫapeda querara Jesu boro ãrɫ weasia. ⁴ Mañ carea ãɫɫɫ arima duanɫda quĩrũnapeda āduɓa jarasiđaa:

-¿Cārē cārēã jãl querara weatasi? ⁵ Nēdobuedabara poa aba trajabΛrΛde edabari quĩrãca edacasia. Mañ parataba ne neé quedeara carebacasia.-

Mañ wērãra bia queãsidãa. ⁶ BaribΛrΛ Jesuba jarasia:

-Idu ðΛdadua. ¿Cārē cārēã idjira queã panΛ? Idjia mñ jãwã oðara bia ðasia. ⁷ Ne neé quedeara ewariza bãrã tãena panania; bãrãba quĩrãbΛdadē poya ãdjirãra carebaðida panΛ. BaribΛrΛ mñra bãrã ume ewariza ðaéa. ⁸ Nañ wērãba aride osia. Dãrãéne mñra beupeða tΛbaridã. Idjia mñra mañ carea queraba pãsia. ⁹ Wãrã arada mñra jaraya: jũma nañ ějũãne beðea bia mñnebema jaradiabΛdama nañ wērãba oðara nēbΛrΛðia idji siða quĩrãnebadamãrēã.-

Judaba Jesu jidabi carea crĩchaða

Mateo 26:14-16; Luca 22:3-6

¹⁰ Juda Iscarioteda Jesuba doce edaðaðebema basia. Mañ Judara sacerdote bororãmaa wãsia Jesu jidabi carea. ¹¹ Mañ ũrĩsidãde ãdjirãra ðsriðaðapeða Judaa paratada diaðida asidãa. Ara mañda Judaba jΛrΛbadjia sãwã Jesura jidabida.

Jesuba doce edaðarã ume ne coða

Mateo 26:17-29; Luca 22:7-23; Juañ 13:21-30; 1 Corinto 11:23-26

¹² Pañ ěsãbari neé ðΛ cobada ewarida jũesia. Domia aba mãwã cobadjidãa. Dji nabema ewaride judiorãba Egiptodeba ědrΛpeðada quĩrãnebaði carea oveja zaqueda beadapeða cobadaa. Mañne Jesu ume nĩbabadarãba idjia iwiðisidãa:

-¿BΛa sãma quĩrã ðΛ daiba Egiptodeba ědrΛpeðada quĩrãnebaði carea cobadara oðe wãnida?-

¹³ Mañne Jesuba idji ume nĩbabadarãda umé trΛpeða nãwã jarasia:

–Jerusaleñ puruđaa wānada. Jāma bārāba ununia umaquĩrāba zocoda eronĩda. Idji caiđu wānada. ¹⁴ Idji eđa wābλrλma dji de djibaría jarađada: “Dadjirāa Jara-diabariba nałda iwidibisia: młā, mł ume nĩbabadarā biđa Egiptođeba ēdrλpeđada quĩrānebađi carea cobadara ĵsāma codi?” ¹⁵ Mał de djibariba łtaarebema deĵā waiθlada jūma biya o nūmłda acλbiya. Mama ne cobadara dadjirā itea ođada.–

¹⁶ Ara małda Jesu ume nĩbabadara Jerusaleñ puruđaa umé wāsıđaa. Wābłdade Jesuba ādjía jarađa quĩrāca unusıđaa. Małbe Egiptođeba ēdrλpeđada quĩrānebađi carea cobadara osıđaa.

¹⁷ Queuđacarea Jesura, idjia eđađa doce panλ ume jūēsıđaa. ¹⁸ Ne co chūpanλne Jesuba jarasia:

–Wārā arada młā jaraya: aba mł ume ne co θaba młra jidabiya.–

¹⁹ Mał carea ādjira sopua panesıđaa. Ara małda aba aba Jesua iwidisıđaa:

–ĵMłā māwā oica?–

²⁰ Jesuba jarasia:

–Aba bārā docedebemaba jidabiya. Idjia biđa abari epeđecode pałda su co θla. ²¹ Wārāda mł, Nał Djara Eđadara beuida θla Ācōrē Beđeade θł θλ quĩrāca.* ĵBarıbλrλ mł jidabi ēberāra bio mĩā djuburi θla! Idjira topeđadaébara biara θacasia.–

²² Wađi ne co duanλne Jesuba pałda jλwade edapeđa Ācōrēa bia jarasia. Małbe cōrācuapeđa ādjía diabλrλde nāwā jarasia:

–Cođada. Nałgλra mł cacuaa.–

* 14:21 Salmo 22; Salmo 118:22; Isaía 52:15đeba aba 53:12đaa.

²³ Mañbe uva ðada edapeða Æcõrëa bia ðlada asia. Mañ uva ðara ðdjirãza diasia. Jũmarãba dosidaa. ²⁴ Mañne Jesuba jarasia:

–Nañgla mñ oa erozoabla. Mñ oadeba Æcõrëba zocãrã ume beða djiwidida ðabla.† ²⁵ Wãrã arada mña jaraya: uva ðara waa doëa aba Æcõrëba jũma idji eberãrã pe eroðeblada. Mañbeblã mña bãrã ume uva ðada wayacusa doya.–‡

Pedroba Jesu igaraëana ada

Mateo 26:30-35; Luca 22:31-34; Juañ 13:36-38

²⁶ Mañbe Æcõrë Bedeadebemada trãnapeda Olivo eyadaa wãsidea.§ ²⁷ Wãbdade Jesuba jarasia:

–Nañ diamasi jũma bãrãba mñra igaradia. Æcõrë Bedeade nãwã ðl ðla: “Mña oveja wagabarira beabla ðe dji ovejara jãrãzoadia.”* ²⁸ Baribla mñra ãrëbapeda bãrã na wãya Galilea druada.–

²⁹ Mañne Pedroba Jesua jarasia:

–Jũmarãba blã igaraðimña mña igaraëa.–

³⁰ Jesuba Pedroa jarasia:

–Wãrã arada mña jaraya: nane diamasi eterre ðarima umé berui naëna bla ðarima ùbea mñra unucaada aya.–

³¹ Baribla Pedroba wetara jarasia:

–Mñ beabla sida blã igaraëa.–

Jũmarãba abarica jarasidaa.

† 14:24 Beða djiwidi. Jeremia 31:31-34. Æcõrëa naãrã israelerã ume beða ðasia (Exodo 24:6-8). ‡ 14:25 Uva ðada wayacusa doya. Griego beða ðe mña idjaba jara ðla: “Uva ða djiwidida doya.” § 14:26 Mañ ewari dromane ne codi naëna Salmo 113ðeba aba 114ðaa trãbadjidaa. Ne copedadacarea Salmo 115ðeba aba 118ðaa trãbadjidaa. * 14:27 Zacaria 13:7.

Jesuba Getsemanine Ācōrēa iwiēida

Mateo 26:36-46; Luca 22:39-46

³² Maļbe Getsemani abadama jūēne wāsidaa. Jesuba idji ume nībabadarāa jarasia:

–Mļa Ācōrēa iwiēiblr̄lmisa nama chūpanenadua.–

³³ Maļbe Pedroda, Santiagoda, Juaļ siða jīga edesia. Idji sāvāinebemada jūmawāyā crīcha ɛl bērā Jesura bio sopua ɛesia. ³⁴ Maļne jarasia:

–Mļra sopuaba beublr̄l quīrāca ɛla. Nama panenadua. Mļ daucha zocai pananadua.–

³⁵ Maļbe Jesura wagabe wāpeða ɛarru cobepeda Ācōrēa iwiēisia quīrā awara oi cawaya. ³⁶ Nāwā jarasia:

–Zeza, bla ne jūmada poya oida ɛla. Mļra idu bia mīgabirādua. Barīblr̄l mļa quīrā ɛl quīrāca orādua. Odua blablr̄l quīrā ɛl quīrāca.–

³⁷ Jesu jēda zeblr̄lde unusia ādjira cāi panlda. Pedroa jarasia:

–Simoļ, blra ģcārē cārēā cāi ɛl? ģNi hora aba biða poya zocai ɛaéca? ³⁸ Bārāra dau lɛla ɛeadaua. Ācōrēa iwiēidada mļ igarada amaaba. Mļa cawa ɛla bārāba biada o quīrā panlda. Māwāmīna naļ djarade lɛlaé panla.–

³⁹ Jesura wayacusa wāpeða idjia naārā iwiēidara Ācōrēa iwiēisia. ⁴⁰ Maļbe idji ume nībabadarāmaa zeblr̄lde wayacusa cāi panlda unusia. Ādji daura daupeaba oga cara nūpanasidaa. Maļne cawaðaé basía Jesua sāvā jaradida.

⁴¹ ɔarima ūbea māwā ādjimaa zeblr̄lde Jesuba jarasia:

–Bārāra ģwadibiða cāi panlca? ¡Waaé! Mļ ewarira jūēsia. Mļ, Naļ Djara Edadara ēberā cadjiruarā jlwade ɛeblr̄la. ⁴² Piradrleadaua. Wānia. Jari urua mļ jidabira.–

*Jesu jidapeada**Mateo 26:47-56; Luca 22:47-53; Juañ 18:2-11*

⁴³ Jesu wađi beđea ɓađe Judada zesia. Mañ Judara Jesuba doce edađadebema basía. Zocārã ēberārãda neco bara, bacuru bara idji ume zesidaa. Ādjirãra sacerdote bororãba, judiorã ley jaradiabadarãba, dji dromarã biđa diabuepeđadarã basía. ⁴⁴ Dji jidabiya ɓaɓa ādjía jaradoasia sãwã oida Jesuda cawađamãrẽã. Nãwã jarasia:

–M̃a uridarrađe isōbɾɾađa Jesua. Idjida jidađepeđa bio jã edeđadua.–

⁴⁵ Mañbe Judara Jesu caita wãpeđa jarasia:

–jJaradiabari, Jaradiabari!–

Mãwã jarapeđa Jesura uridarrađe isōsia. ⁴⁶ Ara mañda idji ume zepedeđaba Jesura jidasidaa. ⁴⁷ Mañ carea Jesu ume nĩbabari aɓaɓa idji djōbada necoda ėũa edapeđa sacerdote dji droma nezoca cɔwɾɾađa tɾtasia. ⁴⁸ Mañne Jesuba ādjirãa jarasia:

–Bãrãra ¿cãrẽ cãrẽã neco bara, bacuru bara m̃ra jãwã jidađe ze paɾɾ? ¿Mãwãra m̃ra ėberã minijĩchiaca?

⁴⁹ M̃a ewariza Ācōrẽ de droma dajada bãrãa jaradia ɓasia. ¿Cãrẽ cãrẽã m̃ra mama jũmarã daiđe jidađeé basi? Baribɾɾɾ nãwã o paɾɾa Ācōrẽ Bedeade ɓɾ ɓɾra mãwãida ɓɾ bẽrã.–†

⁵⁰ Mãwã ɓađe Jesu ume nĩbabadarãba idjira ɓeesidaa. Jũmarãda mĩrũ wãbɾɾɾsidaa. ⁵¹ Baribɾɾɾ cũdra aɓaɓa Jesu caidũ wãsia. Mañ cũdrara borobaba añẽɓari nĩbasia. Mãwã ɓađe idji sida jidasidaa. ⁵² Baribɾɾɾ idjia borobara wẽãtapeđa ãcađa mĩrũ pira wãsia.

*Jesu dji dromarã quĩrãpita bađa**Mateo 26:57-68; Luca 22:54-71; Juañ 18:12-24*

† 14:49 Isaía 53:12.

⁵³ Mañbe Jesura sacerdote dji dromaara ðama jida edesidaa. Mama jūma sacerdote bororāda, judiorā dji dromarāda, judiorā ley jaradiabadarā sida ābaa dji jare duanasidaa. ⁵⁴ Mañne Pedroba Jesu tɫmɫba ēpē nīda sacerdote dji droma dema jūēsia. Dji de auðu jūrā ca ðæde eða Pedrora Ācōrē de dromanebema zarrarā ume tɫɫ cā chūmesia.

⁵⁵ Mañne sacerdote bororāba, jūma dji dromarā biða ēberārāda jɫɫsidaa Jesuðebemada bié jaradamarēã. Idjira nēɫɫade ðæðapeða beabidida crīchasidaa. Māwāmīna Jesu bié jaradida neé ðasia. ⁵⁶ Zocārāba sewaðeba Jesura bié jarasidaa, baribɫɫ ādjia jarapedadara aɫari quīrāca ðaé basía. ⁵⁷ Māwā panɫne āɫɫɫba piradɫæðapeða sewaðeba jarasidaa:

⁵⁸ –Daiba ūrīsidaa idjia nāwā jarabɫɫda: “Ēberārāba opeðada Ācōrē de dromada mĭa ārīya, baribɫɫ ewari ūbea babɫɫde mĭa dewarada oya ēberārāba oðaðēda.”–‡

⁵⁹ Māwāmīna ādjiza mañnebema jarapedadara quīrā awara ðasia. ⁶⁰ Mañbe sacerdote dji dromaara ðara ēsi nūmepeða Jesua iwīðisia:

–Naɫɫɫrāba ɫara bié jara panɫa. Ādjia jara panɫa jwārāca? jɫɫa ni cārē sida panuécã?–

⁶¹ Jesura chupea ðesia. Panué basía. Māwā ðæde sacerdote dji dromaara ðaba wayacusa Jesua iwīðisia:

–jɫɫara Ācōrēba ēdɫ edabari diai jaradaca? jɫɫara dadjia bia jarabada Ācōrē Warraca?–

⁶² Jesuba panusia:

–Māē, mĭa. Bārāba mĭ, Naɫ Djara Edaðara ununia Ācōrē ne jūma poya ða jɫwa araare chūmɫda idjaba jārārāne zebɫɫda.–§

‡ 14:58 Juañ 2:19-22. § 14:62 Salmo 110:1; Daniel 7:13-14.

–Wārāda blra ādjidebemaa. Blra Galileadebemada jāwā ɓla. Ādji quĩrāca bedeabaria.–†

⁷¹ Pedroba jarasia:

–¡Māa sewada jaraiblra Ācōrēba cawa oya! Wārāneba jaraya: bārāba jara panl ēberāra mļa unucaa.–

⁷² Māwā ɓlde eterrera wayacusa berusia. Ara maļne Pedroba quĩrānebasia Jesuba jaraɗara: “Eterrera ɓarima umé berui naēna bla ɓarima ũbea mļra unucaada aya.”‡ Pedroba maļnebema crīchablra ɓde dārā jĩasia.

15

Jesu Pilato quĩrāpita edepeada

Mateo 27:1-2, 11-14; Luca 23:1-5; Juaļ 18:28-38

¹ Āsabodee sacerdote bororāra, judiorā dji dromarāra, judiorā ley jaradiabada sida ābaa bedeā ausidaa Jesura Pilatomaā ededi carea. * Ara maļda Jesura jłwa jļ edesidaa.

² Pilatoba Jesua iwiɗisia:

–¿Blda wārāda judiorā boroca?–

Jesuba panusia:

–Māē, bla māwā jara ɓla.–

³ Maļne sacerdote bororāba ne zocārāneba Jesura bié jarasidaa. ⁴ Maļ bērā Pilatoba waya Jesua iwiɗisia:

–Ūrīdua, ādjirāba blra ne jūmaneba bié jara duanla. ¿Bla panuécā?–

⁵ Bariblra Jesuba maļ sida panuéc basía. Maļ bērā Pilatoba cawa crīchaé ɓesia.

† 14:70 Ādji quĩrāca bedeabaria. Griego bedeade ḶCΛRΛ cartade maļra neéa. ‡ 14:72 Marco 14:27-31. * 15:1 Pilato. Romanorā boro Tiberio abadaba Pilatorā Judea druadebema boroda ɓlasía. Dji boroda ɓasia poa 26deba aba 36daa. Judiorā bororāba Jesura Pilatomaā edesidaa ādjia preso ɓearā beacara panl bērā. Aba romanorāba māwā oēida panasidaa.

Jesu beadi carea jarapeada

Mateo 27:15-31; Luca 23:13-25; Juañ 18:38-19:16

⁶ Poaza judiorāba mañ ewari droma o panane Pilatoba preso beada aba ēdra lbadjia. Ādjirāba iwidiɓɓadada ēdra lbadjia. ⁷ Mañne ēberā Barrabá abadada ɓasia. Mañ Barrabára idjiare ɓearā sida puru quiŕūbigasiɗade mĩã beasidaa. Mañ bēřā preso panasidaa. ⁸ Mañne zocārā judiorāda Pilatoma zedapeɗa iwidiɓɓadada duanesidaa idjia poaza obarida omārēa. ⁹⁻¹⁰ Pilatoba cawa ɓasia sacerdote bororāda Jesu ume bié duane bēřā idjira jida diasidaa. Mañ carea dji ēberārā powua nūmla iwidiɓɓa:

–¿Bārāba quiŕiã panca mla za ɓa judiorā borora ēdra ɓɓida?–

¹¹ Mañne sacerdote bororāba dji powua nūmla nāwā jarasidaa: “Pilatoa jarapeada Barrabádra ēdra ɓmārēa.”

¹² Mañ carea Pilatoba wayacusa ādjirāa iwidiɓɓa:

–Māwāra bārāba judiorā boro abadara ¿mla sāwā oi?–

¹³ Mañne ādjirāba jigua jara duanesidaa:

–¿Crude cachi beabidua!–

¹⁴ Pilatoba iwidiɓɓa:

–¿Cārē cārē māwā oi? ¿Idjia cārē cadjiruada osi?–

Māwā beɗe ɓaɗe ādjirāba wetara ɓaga jara duanesidaa:

–¿Crude cachi beabidua!–

¹⁵ Pilatora ēberārā ume bié ɓe amaaba Barrabádra ēdra ɓasia. Baribara Jesura soaba ubipeɗa sordaorāa diasia crude cachi beaɗamārēa.

¹⁶ Ara maɗda sordaorāba Jesura ādji de droma Pretorio abadade eɗa edesidaa. Mama waabema sordaorāda trasiɗa. ¹⁷ Mañbe djio pursupursua ɓaɗa Jesua jlɓisidaa. Borobari lra caɗada idji borode wēaju ɓasidaa. ¹⁸ Mañbe jigua jara duanesidaa:

–¿Bio bia ɓa, judiorā boro!–

¹⁹ Idji borode bacuruba ubadjidaa idjaba dau idobad-
jidaa. Chiraborode copanesidaa idjira warada bio waya
pana quiraca. ²⁰ Idjira ipida bie jaradapeda mañ pur-
supursua ba jlbipedadara weesidaa. Weenapeda idjia jñ
badada wayacusa jlbisidaa. Mañbe crude cachi beadi
carea edesidaa.

Jesu crude cachi bapedada

Mateo 27:32-44; Luca 23:26-43; Juañ 19:17-27

²¹ Jesu puru dajadaa edesidade ebera Simoñ abadada
Jerusalem zebra basia. Alejandro Rupo bida mañ
Simolra adji zeza basia.† Idjira Cirene purudebema basia.
Sordaoraba idjia Jesu crura ataubisidaa.

²² Mawã Jesura ejua Golgota abadamaa edesidaa. Gol-
gota traba jara bla Boro BAWALA. ²³ Mama uva ba
asea mirrada pueradada Jesua diasidaa pua dromareã.
Baribala Jesuba doe basia. ²⁴ Mañbe crude cachi basidaa.
Mawanacarea ne jemenesidaa Jesuba cacuade jñ badara
sawã jedecadi cawaya.

²⁵ Jesu crude cachi basidade amadau lta basia.
²⁶ Mañne bededa cachi jira basidaa cawabidi carea
idjira care careã beabdada. Nawã ba basia: “Judiora
Boro.” ²⁷ Idjaba ne drabadada umé Jesu caita crude
cachi jira basidaa, aba idji jawa araare, aba idji jawa
clare. ²⁸ Mawasia Acore cartade jara ba quiraca. Nawã
jara bla: “Idjira ebera cadjirua quiraca beasidaa.”‡

²⁹⁻³⁰ Mañne lcala eberarada caita wanapeda boro lra
lratadapeda Jesua nawã bie bedeadajidaa:

-Ajãã, bla Acore de dromara arpeda ewari ubeade
wayacusa poya oibala, jara bduba edrdua! jñ crudeba
uda zedua!-

† 15:21 Romano 16:13. ‡ 15:28 Isaia 53:12. Griego bedede lcala
cartade versículo 28 neã.

³¹ Abari quĩrãca sacerdote bororãba, judiorã ley jaradi-abadarã bida Jesura ipida bié jarabɔdade nãwã jarabad-jidaa:

–Idjia dewararãda carebasia, baribɔɔɔ ara iduɔa poya édrɔéa. § ³² Mãwãra ¿idjira Ācõrẽba édrɔ edabari diai jaradaca? ¿Idjira Israeldebeba boroca? Jãl crudeba uɔaa zeida ɔɔa dairãba cawadapeɔa ijãni carea.–

Maĩne Jesu caita crude cachipeɔada bida abari quĩrãca bié jarasidaa.

Jesu crude beuda

Mateo 27:45-56; Luca 23:44-49; Juaĩ 19:28-30

³³ Umatipa ãmãdaura quisia.* Maĩba naĩ éjũãra hora ũbea jũma pãĩma nũmasia. ³⁴ Hora ũbea badacarea Jesuba jĩgua jarasia:

–Eloi, Eloi, ¿lana sabactani?–

Maĩ arameo bedeaba jara ɔɔa: “Mã Ācõrẽ, mã Ācõrẽ, ¿cãrẽ cãrẽã mĩduɔa beesĩ?”

³⁵ Maĩ bedeaba ũrĩɔdade ãɔɔɔ mama caita duanɔba jarasidaa:

–Ũrĩnada, idjia Elíada trĩ ɔɔa.–

³⁶ Ara maĩda aba pira wãpeɔa uva ɔa oregueada mõda quirude dodoba edasia. Bacurude jãpeɔa Jesua diasia domãrẽã. Maĩbe dji éberãba jarasia:

–Jãñada; aɔɔia Elíaba idjira uɔaa ɔɔde zeĩ cawaya.–

³⁷ Maĩne Jesura mĩãdua ɔiapeɔa iyãɔɔsia. ³⁸ Ara mãwãɔɔɔde Ācõrẽ de dromane eda wua eatɔ jira ɔɔda ésidra ãtɔba edaa cõã dogosia. † ³⁹ Romanebema sordaorã boro Jesu quĩrãpita ɔɔba idji mãwã beuɔɔɔ unuside jarasia:

–Wãrãda naĩ éberãra Ācõrẽ Warra basía.–

§ 15:31 Carebasia. Griego bedeade ɔɔ ɔɔa “édrɔ edasia.” * 15:33

Amos 8:9-10. † 15:38 Exodo 26:31-33; Hebreo 9:1-15.

⁴⁰ Mañne ḗcḗḗ wērārāba tḗḗḗba aḗḗ duanasidaa. Ḃdjirā tāēna Maria Magdalenada, Salomé sida panasidaa. Dewarabema Maria sida ḗasia. Santiago Tēābema abadaba, Jose biḗa maḗḗḗ Mariara ḗdji papa basía. ⁴¹ Jesu Galileade ḗaside maḗ wērārāra idji ume nībasidaa idjaba careba panasidaa. Arima dewara wērārāda baraasia Jesu ume Jerusaleḗnaa wāpedadada.

Jesu tḗḗaripedada

Mateo 27:57-61; Luca 23:50-56; Juaḗ 19:38-42

⁴²⁻⁴³ Nurēma ḗnāḗbada ewari basía. Maḗ ewari carea judiorāra ne o panasidaa. Queubodode Jose Arimatea purudebemada Pilatoma wāsia. Maḗ Josera judiorā bororānebema basía. Jūmarāba idjira bio bia unubadjidaa. Idjia jḗḗ ḗabadjia Ḃcōrēba jūmarāda pe erobamārēā. Ne waya neē Pilatoma wāpeda Jesu cacuara iwiḗisia tḗḗari carea. ⁴⁴ Mañne Pilatoba cawa crīchaé basía sāwā Jesura isabe beusida. Maḗ carea sordaorā boroda trḗpeda iwiḗisia Jesura wārāda beusi cawaya. ⁴⁵ Sordaorā boroba wārāda beusida ada bēḗ Pilatoba Josea Jesu cacuara idu edebisia. ⁴⁶ Joseba borobada nēdopeḗa Jesu cacuara crudebemada uḗaa ḗḗpeda maḗ borobaba bḗḗ ḗasia. Maḗbe mōjē uria corodade eḗa ḗḗpeda mōgara waiḗḗaba uriara jūātrḗ ḗasia. ⁴⁷ Maria Magdalenaba, Jose papa Maria biḗa aḗḗ panasidaa Jesu cacuara mama ḗḗḗḗḗ.‡

16

Jesu ḗrēbada Ḃcōrē nezocaba jarada

Mateo 28:1-10; Luca 24:1-12; Juaḗ 20:1-10

¹ Ḃnāḗbada ewari jōnacarea Maria Magdalenaba, Santiago papa Mariaba, Salomé biḗa querada nēdosidaa Jesu

‡ ^{15:47} Jose. Maḗḗḗ Josera Arimateadebemaéā, āteḗḗḗ Santiago Tēābema abada ume dji djaba basía. Marco 15:40; 16:1.

cacuara parledi carea. ² Nabema ewari domianebemane diapeda ara lmadau odjabarude adjira Jesu tbaripedada-maa wasidaa. ³ Mañne nawa jara nibasidaa:

–Dadjira eda wani carea jjañ mōgara waibala uria jūātrā bāra caiba āyā bli?–

⁴ Baribarā ara acbadae unusidaa mōgara waibalara orrocawa cobda. ⁵ Ara mañda uriae eda wasidaa. Eda wābdade cūdrada unusidaa. Idjia drasoā jā bāra totroa querasia. Adji jawa araare chūmasia. Idji carea wērārā dauperasidaa. ⁶ Mañ cūdraba adjia jarasia:

–Dauperarānada. Bārāba Jesu Nazaredebemada crude cachipeadada jara panla. Idjira lrēbasia. Idji bāpedadamaa acdadua. Nama bēā. ⁷ Jāñbe idji ume nibapedadarāmaa wānada. Pedroa, waabemarā bida jaraadua Jesura adji na Galilea druadaa wābārda. Jāma idjira ununia idjia naēna jaraēa quirāca.–*

⁸ Mañne daupera panba cacua ure nūpanasidaa. Ara mañda wērārā Jesu cacua tbaripedada uriaeēba pira wasidaa. Ne waya pan bēā ni abala bedeaē basia.†

Jesuba Maria Magdalena ara idjida unubida

Juañ 20:11-18

⁹ Jesura diapedada nabema ewari domianebemane lrēbapeda naārā Maria Magdalena unubisia. Mañ wērānebemada Jesuba naēna jairāda siete āyā jarecuasia. ¹⁰⁻¹¹ Mañbe Mariara Jesu ume nibapedadarāmaa wāsia. Idji jūēside adjirāra waēi sopuaba jīā panasidaa. Māwā panne Mariaba adjirāa jarasia Jesura zocai bāda unusida. Māwā ūrībdamīna ijānaē basia.

* 16:7 Marco 14:28. † 16:8 Griego bedeaē ācārā cartade Marcoba bādara namabe bā. Versículo 9ēba abā 20ēaa neā.

Jesuba dewara umé panla ara idjida unubida

Luca 24:13-35

¹² Māwānacarea Jesu ume nībapedadarāda umé puru dajada nībasidaa. Maḷḷarāa Jesuba ara idjida quirā awara unubisia. ¹³ Ādjira jēda wānapeda waabemarāa jarasidaa. Māwāmīna wadibida ijānaé basía.

Jesuba edadarāa ara idjida unubida

Mateo 28:16-20; Luca 24:36-44; Juaḷ 20:19-23

¹⁴ Māwānacarea Jesuba edadarā once panl ne co chū-panasidade ara idjida unubisia. Ādji clwara zareadeba ijānaé panana carea quēasia. Idji lrēbada unupeadaba ādjirāa jarasidamīna ijānaé panasidaa.

¹⁵ Maḷbe Jesuba ādjirāa jarasia:

–Drua beaza wānapeda beḍea bia mḷnebemada jū-marāa jaraadua. ¹⁶ Maḷ beḍeada ijāsidera idjaba borocuesidera Ācōrēba ēdra edaya. Baribara maḷ beḍea ijāera idjia cawa oya. ¹⁷ Mḷ ijā beaba naḷḷoda oḍia Ācōrē lḷa eropanla unubidi carea: mḷ trḷneba jairāda āyā jḷretadia idjaba adua panl beḍeade beḍeadia. ¹⁸ Dama arada ādji jḷwaba jidaḍia. Nēārā dadi beabarida doḍibara maḷba bié oéa. Idjaba cacua bié beara ādji jḷwa lrḷ lḷbdade biacuadia.–

Jesu bajānaa wāna

Luca 24:50-53

¹⁹ Māwā jaraḍacarea dadjirā Boro Jesura Ācōrēba lḷtaa bajānaa edesia. Mama Ācōrē jḷwa araare chūmesia. ²⁰ Maḷbe Jesuba edadarāba idji beḍeara ādji wābdaza jarasidaa. Dadjirā Boroba ādjirāra carebasia. Ne ununaca obi lḷḍeba cawabisia ādjia jara panlra wārā arada.

Ãcõrẽ Bedea

New Testament in Emberá, Northern (PM:emp:Emberá, Northern)
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23
